

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva
ulica 6 — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Seles-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 180.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 28.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 8126 Maribor,
Grajski trg 7, telefon št. 24-55.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Po nedeljski fantovski manifestaciji

Nedeljska skupščina slovenske mladine, organizirane v okrilju Jugoslovenske nacionalne stranke, je bila pomemben dogodek v našem političnem življenju, dogodek, ki ga more biti iz srca vesel vsak pravi domoljub. Iz vseh krajev naše ožje domovine so se zbrali mladi moške in fantje, da manifestirajo svojo neomajno vdanost veliki misli jugoslovenskega narodnega edinstva. Moglo bi se reči, da je bil sijajen in zgovoren dokaz, da reakcionarna in separatistična miselnost nista zajeli naših najboljših mladinskih vrst in da je malenkostni narodno politični koncept okrogrednega separatizma do temelja tuj doraščajočemu pokolenju.

Zborovanja mladine imajo od nekdaj čisto svojstveni značaj in svoj poseben čar. Na njih se vedno očituje neokrnjeni optimizem, ki ga še ni ožgala pogubna slana skepe in razočaranje. V očeh zborovalcev gori ogenj plemenite vere in navdušene borbenosti, ki sta najlepši odliki mladine. Razveseljeno je dejstvo, da je ves zanos mladih zborovalcev veljal veliki misli in da so se v nje znamenje zbrali zastopniki vseh naših slojev. Poleg šolancev je bilo na zborovanju dober tisoč fantov in mladih moških delavskega, obrtniškega in kmetijskega stanu, kar daje v malem verno sliko našega naroda. Ako je kdo izmed starejših pobornikov osnovne misli naše edine prave državne politike bil morda v skrbih prihodnjim dogodkom in spričo silovitosti protijugoslovenskih skupin, je imel v nedeljo dovolj prilike, da si je utrdil pogum ob pogledu na to prelepo narodno vojsko, saj je dobil prepričujoč dokaz, kako globoko korenine je jugoslovenski ideal pognal ravno v mlajšem rodu.

Ta vojska bo še višje dvigala napredni prapor jugoslovenske ideje, o kateri se je zadnji čas trdilo, da nima korenin na Slovenskem, marveč da je nekak tuji import, pa zato obsojena na neizogibno smrt. Zborovanje pa je dokazalo ravno nasprotno: da so med nami še tisoči in tisoči, ki so si otihi čisto domoljubje iz preteklih časov, polnih nevednosti, pogršk in prenapetih činov, spoznavajo, da so to le pojavi, ki jih po naradni nujnosti mora prestopiti vsaka velika misel, preden se lahko uveljavi v vsej svoji dalekosežni pomembnosti. Napredna omladina, ki danes stopa na plan, ima za seboj najslavnejše tradicije našega naroda. Ona ve, da je v pretekli dobi bila ravno mladina najbolj goreča razširjevalka jugoslovenske misli, ve pa obenem, da je tudi takratna mladina imela številne in hude nasprotnike, kakor jih ima sodobni mladi rod, pa so kljub temu zmagali ideali mladine. Prej ali slej bo izšel zmagovit iz borbe tudi sedanji mladi rod, ki ve in globoko čuti, da misel, ki nam je izvojevala svobodo, ne more biti napačna.

Po naravnih zakonih ima kakor vsak pokret tudi jugoslovenski pač faze večjega razmaha in manjše borbenosti, toda črta njegovega razvoja vodi neprestano vvišju, dokler z dosegom svojega cilja ne izrpa popolnoma svoje pravice do obstanka. Po kratki dobi zastoja prihaja sedanji zbor dobo močnejšega razmaha. V življenju stopajoče novo pokolenje že prevzema dediščino, ki so jo starejši prinesli v današnjo dobo, da jo izroče čilejšim in mlajšim borcev. Nedeljsko zborovanje je pokazalo, da je prevzeta dediščina narodnih idealov v pravih rokah in da se je dosedanjim bojnikom pridružila nova vojska, ki bo stopila pozhrtovalno na branik proti sovražnim prizadevanjem, naj prihajajo od kodorkoli.

Ni dvoma, da je marsikomu nevesel, ko vidi, kako si toliko zaničevana jugoslovenska misel zopet zmagovito utira pot v najširše ljudske sloje. Ni bila to prva manifestacija jugoslovenskega tabora med Slovenci, saj je bila naša javnost v zadnjem času priča večjega števila po navdušenju in po elementarnem narodnem zanosu enakih pojavov. Toda nedeljski zbor je še posebej pomemben, ker je pokazal odločno voljo slovenske napredne mladine, da tudi v politični borbi zastavi vse moči za zmago svojih idealov. Zbrali so se bili predstavniki prav vseh pokrajin Slovenije in privadniki vseh slojev in stanov, ki sestavljajo naš narod. Zborovanje je bilo veren odraz slovenskega ljudstva in je izpričalo, kako je velika jugoslovenska misel enakopravnosti in solidarnosti pognala globoke korenine med Slovenci ne glede na stan in poklic in ne glede na pokrajino. Mladi zborovalci so pokazali sicer borbenost in odločnost v delu za svoje ideale, izpričali pa ob enem, da ne poznajo ne strasti ne sovraštva in da se hočejo dati voditi le po svoji neomajni ljubezni do naroda in domovine.

Po vsem tem je razumljivo, da je krasna nedeljska manifestacija slovenskih naprednih fantov, ki se s ponosom prištevajo k jugoslovenski omladini, navdala z veseljem in zadoščenjem tudi starejši politični somišljeniki, ki so prisostvovali skupščini. Tudi njim je

DRUŠTVO NARODOV PRED NOVIMI NALOGAMI

Osemnajsto redno zasedanje skupščine Društva narodov je otvoril španski delegat Negrin — Na dnevnem redu sta Španija in Kitajska

Zeneva, 13. septembra. r. Danes se je pričelo 18. zasedanje skupščine Društva narodov. Za zasedanje vlada izredno zanimanje, ker so na dnevnem redu najbolj pereči problemi mednarodne politike, od katerih pravilne ureditve je odvisna nadaljnja usoda miru v Evropi. Že po sestavi posameznih delegacij se vidi, kako veliko važnost pripisujejo sedanjemu zasedanju zlasti vselej, pa tudi vse druge države, ki jim je na tem, da se ohrani mir in uvrsti položaj Društva narodov. Poleg večjega števila ministrskih predsednikov se je zbralo v Zenevi tudi okrog 20 zunanjih ministrov, kar ni samo slučajno, marveč dokazuje veliko zaskrbljenost evropskih držav.

Na dnevnem redu sicer ni nikakih senzacionalnih razprav, toda svet Društva narodov bo moral razpravljati o dveh važnih problemih, ki dominirata nad vsem mednarodnim položajem: Španija in Kitajska. Preko teh dveh vprašanj svet DN ne bo mogel in čeravno je to silno delikatna zadeva, jo bo treba načeti.

Italija se tudi tokrat ne udeležuje zasedanja, ker še vedno ni urejeno vprašanje priznanja aneksije Abesinije. Izgleda pa, da to vprašanje tudi tokrat ne bo načeto, ker je bivši abesinski cesar po navetu Anglije ostal rezerviran in sploh ni poslal svoje delegacije v Zenevo, tako da ne bo povoda razpravljati o verifikaciji abesinske delegacije. Teoretično bo ostala Abesinija torej še nadalje članica Društva narodov, ni pa izključeno, da bo DN ugotovilo »odsotnost« Abesinije, kar bi po mnenju gotovih krogov olajšalo posameznim državam priznanje dejanskega položaja po zasedbi Abesinije s strani Italije.

Velike skrbi povzroča problem Španije.

Služaj se nanesel, da predseduje svetu Društva narodov po vrstnem redu baš predsednik valencijske vlade Negrin, ki je obenem zastopnik Španije v tožbi proti nekaterim tujim državam zaradi kršenja španske nedotakljivosti. Na drugi strani je tudi general Franco poslal svojo posebno delegacijo pod vodstvom vojvode Dalda, ki je zunanji minister španske nacionalistične vlade. Njegova naloga je stopiti v stike z delegacijami onih držav, ki so že priznale Francov režim v Španiji in preko njih doseči, da tudi Društvo narodov prizna generala Franca kot dejanskega gospodarja Španije. Zaradi tega se v ženevskih krogih zelo boje, da utegne priti do novih komplikacij.

Končno bo moral svet Društva narodov razpravljati tudi o pritožbi Kitajske proti Japonski. Tudi ta tožba predstavlja v sedanjih priklakah za Društvo narodov hudo preizkušnjo, ker pač ni verjetno, da bi moglo Društvo narodov po dosedanjih izkušnjah praktično zadostiti svoji nalogi in izsiliti spoštovanje kitajske nedotakljivosti. Kitajska vlada se sklicuje na določbe člena 11 pakta DN in zahteva skupno akcijo vseh članic proti Japonski, ki je z oboroženo silo brez vojne napovedi napadla Kitajsko.

Tako v španskem, kakor v kitajskem vprašanju ni pričakovati nikakih posebnih odločitev. Po stari praksi ženevske ustanove bo obema tožiteljema dana samo prilika, da preko ženevske tribune obvestita svetovno javnost morda o nekih novih, doslej neznanih podrobnostih in apelirata na svetovno javno mnenje za moralno podporo. Vse drugo pa bo, kakor v vseh dosedanjih primerih, prepuščeno raznim komisijam in odborom...

Otvoritvena seja

Španija trdno upa v Društvo narodov, ki bo le s skupnimi močmi lahko premagalo velike težave

Zeneva, 13. septembra. br. Zasedanje skupščine DN se je pričelo dopoldne ob 11. V sejni dvorani je vladala prilična nervoznost. Na eni strani so ostale klopi italijanske delegacije nezasedene, na drugi strani pa so bili delegati pod neveselimi vtisom, da zavzema predsedniško mesto zastopnik valencijske vlade Negrin. Z gotovih strani se je pojavila bojazan, da ne bi Negrin izkoristil svojega predsedniškega mesta za neprimerne izpade proti državam, ki so v konfliktu z valencijsko vlado. Že prejšnje dni so zaradi tega vplivali na Negrina, naj bo v svojem otvoritvenem govoru obziren in zmernen. Opozarjali so ga tudi na to, da je od tega v glavnem odvisno, ali bo kot zastopnik Španije izvoljen v svet Društva narodov.

Otvoritveni govor Negrina

Negrin se je pokazal vreden visokega položaja, ki ga trenutno zavzema v Zenevi ter je takoj v začetku svojega govora naglasil, da ne bo govoril o položaju svoje države, čeprav je položaj Španije sedaj eno najbolj žalostnih, tragičnih in perečih vprašanj mednarodne politike. S te govornice hoče govoriti samo kot predsednik Društva narodov. V svojem otvoritvenem govoru je Negrin nato med drugim izjavil:

Dovolite mi, da vas kot predsednik te visoke ustanove pozdravim ob enem tudi v imenu Španije, ki jo imam čast zastopati. V njenih očeh je ta ustanova edina, ki more in sme urejati mednarodne odnose. Zaradi tega Španija ni nikdar izgubila zaupanja v Društvo narodov in tudi sedaj polaga v njegove roke svojo usodo.

V svojih nadaljnjih izjavah je Negrin opozoril delegate na okolnost, da se je Društvo narodov kljub vsem težavam, na katere je naletelo, posrečilo odstraniti nevarnost splošnega vojnega konflikta. Kljub temu se ne smemo udajati praznim iluzijam, kajti še vedno so na delu močne sile, ki bi rade uničile Društvo narodov in vse tiste, ki ga branijo in podpirajo. Zavedati se moramo tega, da sedanja generacija ne bo mogla obnoviti ženevske ustanove, če se njenim nasprotnikom sedaj posreči, da jo razbijejo in uničijo. To pa bi pomenilo ne samo propast miru, marveč tudi človeške civilizacije.

Dotaknil se je tudi predlogov o reformi DN in naglasil, da s spremembo tega ali onega člena pakta njegova izvedba ne bo nič lažja. Dokazati je treba življenjsko silo Društva narodov in s hladnim razumom proučiti vse tiste okoliščine, ki so rodile sedanje stanje. Po taki preiskavi bo mogoče najti primerno rešitev. Navzlic vsem težočam razpolaga DN še vedno z življenjsko silo, ki jo je treba negovati in izgraditi. V tej zvezi je opozoril na mirno rešitev francosko-turškega spora kakor na mnoge druge zadeve, ki so se v okviru Društva narodov rešile v splošno zadovoljstvo. Svoj govor je Negrin končal z apelom na vse delegate, naj zastavijo vse

svoje sile, da se prebrodijo sedanji težki časi in zagotovijo svetu doba trajnega miru in prijateljskega sožitja med narodi in državami.

Francov protest odklonjen

Po Negrinovem govoru, ki ga je zbornica sprejela z odobravanjem, je bila seja prekinjena, da bi mogla verifikacijska komisija opraviti svoj posel. Verifikacijski odbor je razpravljal precej dolgo. Na seji je bilo prečitano med drugim tudi sporočilo bthrskega abesinskega cesarja, da ni poslal na zasedanje svoje delegacije, ker na dnevnem redu ni vprašanje, ki bi se neposredno tikala Abesinije. Verifikacijski odbor je vzel to sporočilo enostavno na znanje, ne da bi bil podrobneje razpravljal o abesinskem problemu. Daljša razprava se je razvila o protestu španske nacionalistične vlade proti pripustitvi zastopnika valencijske vlade. Protest se sklicuje na to, da je pod oblastjo valencijske vlade samo še ena tretjina Španije, dočim je vsa ostala Španija pod oblastjo generala Franca. Verifikacijski odbor je Francov protest odklonil z utemeljitvijo, da je valencijska vlada še vedno zakoniti predstavnik Španije in more zato na zasedanju DN sodelovati samo njen zastopnik.

Manjkata samo Italija in Abesinija

Po zopetni otvoritvi seje ob 11.30 je bilo prečitano poročilo verifikacijskega odbora, ki ga je podal predsednik dr. Limburg (Nizozemska). Na zasedanju je zastopanih 52 držav, izmed katerih jih je 50 poslalo svoje delegate, čijih pooblastila so v popolnem redu. Dve državi morata v formalnem pogledu svoja pooblastila izpolniti. Svojih zastopnikov nista poslali Italija in Abesinija. Poročilo verifikacijskega odbora je bilo odobreno brez debate.

Po izvolitvi tako zvanega obnovitvenega odbora, ki ima sestaviti predloge za izvolitev predsedstva, je bila dopoldanska seja zaključena.

Prvič soglasno izvoljen predsednik

Zeneva, 13. septembra. Na popoldanski seji so bile samo volitve predsednika. Glasovalo je 50 delegatov, od katerih je samo en delegat oddal prazno glasovnico. 49 delegatov je glasovalo za indijskega delegata Ago Kana, čigar kandidatura ni političnega značaja in ki jo je podpirale tudi vselej. Prvič v zgodovini Društva narodov je bil predsednik izvoljen soglasno. Na prihodnji seji bodo izvoljeni člani predsedstva in komisije, naka bo zborovanje pričelo splošno debato o letnem poročilu glavnega tajnika. V Zenevi pričakujejo prihod francoskega ministrskega predsednika Chautempsa.

Konferenca Male antante

Zeneva, 13. septembra. o. Snoch so se sestali glavni delegati držav Male antante, čsl. zunanji minister dr. Krofta, rumunski zunanji Antonescu in jugoslovenski glavni delegat dr. Purčić. Razgovor je imel značaj pripravljavalnega posvetovanja za konferenco Male antante, ki bo te dni

vlila novih moči za delo in borbo ter jih utrdila v veri v zmago napredne in nacionalne misli.

v Zenevi. Na programu konference bo: 1. razprava o splošnem mednarodnem političnem položaju, 2. o reformah in ojačenju Društva narodov, 3. o španskem vprašanju in o novi afirmaciji nevtaralnostnega načela, 4. o tesnem gospodarskem sodelovanju med državami Male antante in ostalimi podunavskimi državami in 5. o oborožitvi Madžarske. Kakor se zatrjuje, bodo ob tej priliki zunanji ministri držav Male antante imeli daljši posvet tudi z madžarskim zunanjim ministrom Kanyio.

Pritožba Kitajske

Ker je sedanje zasedanje izločilo abesinsko vprašanje, se bavijo delegacije z apelom kitajske vlade. Do sedaj se je nankinska vlada zadovoljila s tem, da je sprotila poročala Društva narodov o poteku dogodkov na Daljnem vzhodu. V sedanjem apelu na Društvo narodov zahteva Kitajska, naj bi Društvo narodov na podlagi določb pakta aktivno interveniralo. Po čl. 17 pakta bi moralo Društvo narodov storiti korak v Tokiju ter pozvati japonsko vlado, naj svoje ravnanje prilagodi načelu

lom pakta. Kot o prvem ukrepu razpravljajo v krogih Društva narodov o obnovi posebnega odbora, ki je leta 1933 po naročilu Društva narodov proučeval mandžursko afero. Ker je bila Amerika v tem odboru zastopana s posvetovalnim glasom in ker se je Nemčija aktivno udeležila začetnih del tega odbora, je obnova te organizacije odvisna od rezultata diplomatskih posvetovanj z Washingtonom in Berlinom. Menijo, da se nankinska vlada ne bo zadovoljila samo z modalitetami postopanja, temveč da bo od Društva narodov zahtevala otežkočitev blokade kitajske obale po Japonski.

Prezident Masaryk na smrtni postelji

Bolnik leži že dva dni v nezavesti — Dvomijo, da bo prebolel krizo

Praga, 13. septembra. br. Nenadno poslabšanje bolezni prezidenta dr. T. G. Masaryka je izzvalo v vsej češkoslovaški javnosti veliko poročilo. V vseh krogih zaskrbljeno pričakujejo najnovejših poročil iz gradiča Lany, kjer se sivolasi prezident osvoboditelj bori s smrtjo. Pred redakcijami praških listov se stalno zbirajo velike množice, v gradu Lany pa so morali urediti posebno poročevalsko službo. Tako iz raznih krajev Češkoslovaške, kakor iz inozemstva prihajajo neprestano pisma, telefonirna in brozajna vprašanja o zdravstvenem stanju Masaryka. Vsi vodilni svetovni listi so poslali v Lane svoje posebne poročevalce, da sproti poročajo o razvoju bolezni. Saj je malokateri državnik tako popularen, kakor je Masaryk, ki uživa ugled po vsem svetu. Prezident republike dr. Beneš se stalno mudi ob bolnikovi postelji, ministrski predsednik dr. Hořža pa je moral danes dopoldne zaradi nujnih državnih poslov v Prago, od koder pa se je popoldne zopet vrnil v Lane. Praški diplomatski zbor je poslal zunanjega ministra dr. Krofta, da ga sproti obvešča o poročilih iz Lanov. O stanju bolezni izdajajo trikrat dnevno zdravniška poročila.

Davi so objavili poročilo, ki pravi, da je bolnik prebil noč precej mirno. Bolezen se ni poslabšala. Dihanje je nekoliko lažje, srce deluje krepkeje. Zaveš je ostala motna, temperatura pa se še vedno dviga.

Opoldansko poročilo je nekoliko obširnejše in ugotavlja, da bolnik nekoliko lažje diha in se kažejo znaki malenkostnega izboljšanja. Utrip žile je znašal 124. Srce deluje precej enakomerno. V obtoku krvi

niso nastopili nobeni znaki kakih večjih motenj. Pritisk krvi znaša 110 do 118. Najvišja temperatura je znašala dopoldne 38,4, izgleda pa, da bo popustila. Vnetje v desnem spodnjem krilu pljuč nazaduje. Nezavest ni več tako globoka, kakor je bila ponoči. Splošni vtis je nekoliko boljši, kakor je bil včeraj.

Ob 17. je bilo izdano poročilo, ki ugotavlja, da ni v razvoju bolezn nastopilo nikakoli poslabšanje. Bolnik je miren in subjektivno čuti olajšanje, objektivno pa je stanje slej ko prej zelo resno. Splošen vtis je nekoliko boljši kakor je bil dopoldne.

V poučenih krogih zatrjujejo, da se je nočjo bati krize. Spriča visoke starosti — prezident Masaryk ima že 87 let — ter spričo izčrpanosti zaradi bolezni se je bati, da bo nastopila katastrofa. Vsi člani rodbine so zbrani ob bolnikovi postelji, proti večeru pa je prispelo v Lane tudi več članov vlade.

Moči vidno popuščajo

Praga, 13. septembra. g. Ob 21. je bil izdan naslednji zdravniški bilten:

Objektivno stanje bolnika se je zvečer žal znova poslabšalo. Na desnem spodnjem krilu pljuč se je proces vnetja znova razvil v še večjem obsegu kakor doslej. Splošno popuščanje moči stalno narašča. Delovanje srca se vzdržuje le z največjim naporom zdravnikov na potrebni višini. Dihanje znaša 48 na minuto, bitje žile 130. Posamezni utripi popolnoma izostajajo. Pritisk krvi je padel na 80.50, temperatura pa znaša 38,4. Leva stran pljuč je doslej še normalna.

Japonci izvojevali več važnejših uspehov

Kljub skrajno žilavemu odporu so prisilili Kitajce, da so se pričeli umikati na vsem severnem in vzhodnem bojišču

Sanghaj, 13. septembra. d. Na šanghajski fronti se je večeraj razvila nova bitka. Japonci, ki so se v poslednjih dneh omejili na letalske akcije, so spet pričeli z napadi na kopnem, pri katerih so angažirali izredno velike oddelke vojaštva, hkratu pa tudi vsa motorizirana vojna sredstva. Ofenziva se je pričela v bližini severne postaje. Japonska pehota je s pomočjo težkih tankov in pod zaščito stalnega artiljerijskega ognja pričela napadati kitajske postojanke. Borba je trajala ves dan, vendar do večera Japonci niso mogli doseči nikakega odločilnega uspeha. Kitajci so vse japonske napade krhavo odbili. Njihove strojne so kar kosile napadajoče japonske oddelke.

Tudi pri Vusungu je prišlo do novih hudih torb. Tam so poskusili Kitajci s protinapadom razbremeniti osek fronte pri Čapej in severni postaji, bili pa so odbiti. Vse kaže, da se je velika odločilna borba za Sanghaj z večeršnjimi boji šele pričela. Na obeh straneh so se koncentrirali izredno veliki oddelki vojaštva. Kakor se zatrjuje, so na ozemlju med Nanjingom in Sanghajem sedaj zbrane ogromne rezerve, ki štejejo četrt milijona moderno oboroženih vojakov, hkratu pa izredno velike količine orožja streliva in drugih vojnih potrebščin.

Včeraj onolne so japonska letala bombardirala Čapej. Na Markham Road, važno prometno žilo med mednarodno koncesijo in kitajskim delom mesta, je udarilo več velikih bomb, ki so zahtevale veliko število žrtv, hkratu pa tudi povzročile vrsto požarov, ki so se naglo razširili in proti katerim se mednarodna gaislske čete še snoči zama borile.

Hudi boji so se razvili v popoldanskih urah v bližini vasi Janghang, kjer so Japonci poskušali prodrati kitajsko fronto, a so jih prav tako kakor pred severno postajo odločno odbili.

Na opoldanski japonski letalski napad je kitajsko letalstvo večeraj ponovno reagiralo z velikimi napadom na japonske vojne ladje. Po informacijah agencije Reuter so kitajske letalske bombe zadela pet japonskih vojnih ladij, med njimi dve križarki, ki so se v poslednjih dneh usidrale v bližini japonskega generalnega konzulata na Huangpuju. Nekemu rušilcu so morale druge japonske vojne ladje nemudno pri-

hititi na pomoč, da se ni potopil. Posadka s tega rušilca se je takoj preselila na druge ladje.

Umik Kitajcev

v drugo obrambno črto

Sanghaj, 13. septembra. w. V ponedeljek popoldne je japonski pehota, ki jo je podpiralo 20 vojnih ladij, uspelo prodrati kitajske postojanke, naka so se Kitajci pričeli umikati na vsej fronti. V sektorju pri Vusungu so pred umikom še spustili v zrak vse mine, ki so povzročile prodirajočim Japoncem velikanske izgube. Kitajski glavni stan poudarja, da so se kitajske čete umaknile na že več dni pripravljene nove obrambne postojanke, ki se raztezajo 20 milj od Liuha do Nansiang ob železniški progi Sanghaj-Nanking.

Kitajske čete v Čaharju so zavzele Jangjvan in prišle v pokrajino Sansi. Kitajski letala so bombardirala japonsko bolniško ladjo Asihamaru.

Epidemija kolere

London, 13. septembra. br. Po poročilih iz Sanghaja se na bojiščih epidemija kolere vedno bolj širi. Po zadnjih poročilih je v teku zadnjih dni umrlo za kolero 200 japonskih vojakov, 400 pa jih je na novo obbolelo in so v začasni izolirni bolnici. Tudi v francoski koncesiji je obbolelo za kolero dvestoletni 450 ljudi, v mednarodni koncesiji pa nad 500.

Potres v Sarajevu

Sarajevo, 13. septembra. o. Davi ob 9. je nastal v Sarajevu in okolici močan potres. Čutili so ga posebno v višjih nadstropjih sarajevskih stanovanjskih hiš. K sreči ni napravil nikake škode. Ker je seizmološka postaja v Sarajevu pokvarjena, ni bilo mogoče natanko dognati, kje se nahajal epicenter potresa.

Zagreb, 13. septembra. o. Snoch ob 8. so seizmološki aparati v Zagrebu zabeležili manjši potres. Potres se je pomikal v smeri od severa proti jugu. Njegov epicenter se je nahajal kakšnih 10 km daleč od seizmološkega zavoda na Griču sredi Zagrebske gore, ki je zadnje čase sploh zelo nemirna.

Pri manevrih bosta sodelovali dve armiji

Ogledali si jih bodo tudi odposlanci vojsk iz drugih držav — Nastop motoriziranih oddelkov in vseh ostalih modernih vojaških edinic

Poročali smo že o velikih manevrih, ki se bodo v drugi polovici tega meseca vršili ob Kolpi v Beli Krajini in na Kočevskem ter na nasprotni strani Kolpe v hrvatskih srezih med Karlovcem in Ogulinom. Ti manevri bodo največji, kar jih je doslej bilo v Jugoslaviji. Tudi nobena druga država na Balkanu še ni priredila manevrov enakega obsega, saj bo sodelovalo na njih nad 50.000 vojakov. V glavnem se jih bodo udeležile čete II. in IV. armije, ki bodo seveda izpolnjene z rezervnimi oficirji in vpoklicanimi rezervisti.

Sodelujoče čete bodo razdeljene na dve vojski, na severno in južno. Severno vojsko bodo v glavnem sestavljale čete IV. armije, južno vojsko pa čete II. armije. Seveda bosta imeli obe vojski vse potrebne specialne in pomožne oddelke. Na obeh straneh se bo borila tudi konjenica in bodo sodelovali planinski polki. Nastopale bodo motorizirane edince, samoumevno pa bodo igrali odlično vlogo tudi vojni letalci.

Vrhovni poveljnik manevrov bo, kakor smo poročali že v nedeljski številki, bivši vojni minister arm. gen. Milan Milovanović, ki zavzema sedaj kot predsednik vojnega sveta enega najvišjih vojaških položajev v naši državi. Severni in južni vojski bosta poveljevala komandanta obeh armij, severni vojski komandant IV. armije arm. gen. Pantelija Jurišić, južni vojski pa komandant II. armije arm. gen. Bogoljub Ilić. Načelnik štaba severnega oddelka bo brig. gen. Mihajlo Stajić, načelnik štaba južnega oddelka pa brig. gen. Ljubomir Stefanović. Sodelujoče divizije bodo vodili njihovi sedanji komandanti: dravsko div. gen. Lazar Tonic,

savsko div. gen. Vladimir Kostić, in vrbasko brig. gen. Milivoje Alimpić.

Pripravljajoči se manevri ob Kolpi vzbujajo veliko pozornost tudi v vojaških krogih inozemstva. Svojo udeležbo so že prijavili vsi vojaški atašeji, ki so akreditirani v naši državi. Poleg tega je naša vojska povabila k manevrom tudi predstavnike vojsk v onih državah, ki so doslej vabile predstavnike naše vojske, naj prisostvujejo njihovim manevrom. Kakor je razvidno iz odgovorov, ki so že prišli, bo več vojsk iz inozemskih držav odposlalo na manevre posebne delegacije, ki jim bodo načelovali najvišji vojaški odličniki dotičnih držav. Inozemske delegacije bodo gostje naše vojske.

Obsežne priprave za letošnje manevre se bližajo kraju. Maneverske operacije vseh čet bodo izrednega pomena za vso našo vojsko, saj bodo vsi rodovi vojske imeli priliko in izvajanje postavljene jim naloge pokazati svojo izvežbanost, spretnost in pripravljenost. Razume se, da se bodo pri manevrih prikazala najmodernejša borbeno sredstva, pri čemer se bo gotovo pokazalo, da naša narodna vojska tudi v tem pogledu ne zaostaja za drugimi.

Kakor nam poročajo iz raznih krajev Dolenjske in Bele Krajine, se prebivalstvo že sedaj živahno zanima za manevre in z veseljem pričakuje prihoda čet. V mnogih krajih se pripravljajo, da priredijo četam svečan sprejem, ko bodo šle mimo. Tako se bo tudi ob tej priliki pokazalo, kako je naša vojska resnično narodna vojska in kako prisrčno so vezi med njo in ostalim prebivalstvom.

Po nyonski konferenci

Razgovori o podrobnih izvedbi načelnega sporazuma se nadaljujejo sedaj v Ženevi

Ženeva, 13. septembra. d. Včeraj so se v Ženevi vršili nadaljnji neobvezni, a zato nič manj pomembni razgovori o podrobnih izvedbi načelnega sporazuma, ki je bil dosežen na nyonski konferenci. Predvsem so razpravljali o tem, kako bi Italijo pridobili za sodelovanje v onem delu Sredozemskega morja, ki ji je bil rezerviran za izvajanje kontrole in zaščito mednarodne trgovske pločve. Izvedelo se je, da bo za zaščito pločve v zapadnem delu Sredozemskega morja, določenih skupno 60 francoskih in angleških vojnih ladij, predvsem manjših križark in rušilcev. V Ženevi sodojijo, da se je položaj Francove vlade sprito nyonskega sporazuma znatno spremenil. Kakor znano, je koncem preteklega tedna nacionalistična španska vlada objavila, da je kupila od neke države štiri nove podmornice. Tukajšnji dobro poučeni angleški krogi zatrjujejo, da bo treba na tako kršitev londonskega nevtralnega sporazuma reagirati z vso odločnostjo. V angleškem mornariškem ministruvju že pripravljajo ukrep, po katerem bodo morale angleške in francoske križarke v smislu nyonskega sporazuma potopiti sleherno špansko nacionalistično podmornico, na katero bi naletele na Sredozemskem morju, in sicer ne glede na to ali namerava napasti kako trgovsko ladjo ali ne.

Franco ne bo priznal nyonskih sklepov

Sevilla, dne 13. septembra. o. General Quipo de Llano je sredi po radiu izjavil, da zaključek nyonske konference ni mogoče sprejeti, ker na njej nista sodelovali niti Italija niti Nemčija.

Angleži zadovoljni

London, 13. septembra. AA. Listi so s sklepi nyonske konference zelo zadovoljni. »Times« pravi med drugim, da bo sprejeti načrt po mnenju francoskih in angleških pomorskih strokovnjakov strašno in brez dvoma nepremostljiva ovira proti gusarskim in Sredozemskim morju. Italijanska udeležba je eno izmed glavnih vprašanj, ki ga je treba še urediti. Francija in Velika Britanija želita, naj bi italijanske vojne ladje sodelovale pri nadzoru ne le v Tirenškem morju, temveč tudi v drugih področjih. Če se italijanska vlada odzove tej želji in bo branila nevtralne ladje proti nepovzročenim napadom na morski poti iz Marseila v Marseille, potem bo sodelovanje pomorskih sil velikih držav preprečila vsako gusarsvo.

»Daily Telegraph« piše: Nenavzočnost na nyonski konferenci naj Italija ne ovira pri izvrševanju njene človeške dolžnosti. Ker so sklepi konference takšni, da jim ni mogoče očitati nobene pristranosti v španskem sporu, ali v kakšnem vprašanju mednarodne politike, smemo pričakovati, da jih bo sprejela tudi Italija. Oblika medsebojne pomoči je praktična. To sodelovanje pomeni važen napredek k pomirnitvi Evrope.

»Daily Herald« pristavlja, da vselej dogovor dve manjši nevednosti. Podmornice sme polopiti trgovsko ladjo, če ravna po mednarodnih predpisih. Poudariti pa je treba, da je težko spoštovati mednarodne predpise, če hoče podmornica izvesti učinkovit napad. Nevednosti glede varstva španskih trgovskih ladij pa ni tako važna, ker skrbje gusarji sami, da ne napadajo ladij, ki so njihova last.

Patrolna služba se prične ob koncu tedna

London, 13. septembra. v. V angleških vladnih krogih pravijo, da se bo patrolna služba v Sredozemskem morju pričela najkasneje koncem tega tedna. Upanje, da se bo Italija odzvala povabilu k sodelovanju, se je v teku današnjega dne močno dviglo. Angleška in francoska vlada sta baje

pripravljene sprejeti morebitne italijanske izpreminjavalne predloge s pogojem, da ti predlogi ne bi povzročili zavajanja zaščitnih ukrepov. Angleška admiraliteta bo za patrolno službo stavila na razpolago štiri brodograjske rušilce. Sedaj so v Sredozemskem morju tri brodograjske in nekaj rezervnih ladij. Četrto brodograjsko najbrže v terek odplulo v Gibraltar.

V zvezi s sredozemskim vprašanjem doznajajo v Londonu, da je portugalski poslanik v zunanjem ministruvju protestiral proti temu, da Portugalska ni bila pozvana na nyonsko konferenco.

Turčija že izvaja dogovorjene sklepe

Ankara, 13. septembra. AA. Po današnji seji ministrskega sveta je zunanje ministruvstvo obvestilo države, ki so se udeležile nyonske konference, da je Turčija izvedla vse ukrepe, ki jih je sprejela. Ministrski svet je pooblastil zunanjega ministra dr. Arasa, da podpisuje nyonski dogovor.

Kaj bo storila Italija

Rim, 13. septembra. AA. V uradnih političnih krogih javljajo, da bo Italija sprejela nyonski dogovor kot osnovo za razpravo v londonskem odboru za nevnešavanje, uradni krogi so pa rezervirani in odklanjajo zaenkrat vsako izjavo. Vse kaže, da italijanska vlada o tem vprašanju še ni sprejela dokončnega sklepa.

Rusija podpisala dogovor

Pariz, 13. septembra. AA. Po Havasovem poročilu iz Moskve je sovjetska vlada pooblastila Litvinova, naj podpisuje nyonski dogovor.

Nürnberški kongres

Nürnberg, 13. septembra. AA. Današnji dan nacionalno socialističnega kongresa je bil posvečen organizaciji zimske pomoči. Propagandni minister dr. Göttele je poudarjal, da je na vseh področjih nastalo izdatno socialno zboljšanje, kar je posledica velikih prizadevanj in globokega čuta nemškega naroda.

Pričeli smo delati, je dejal dr. Göttele, s pripravljenostjo, da ni narodna življenja brez svobode in da ni narodne svobode brez potrebnega zboljšanja življenjskih razmer. Nacionalni socializem je uresničil najbolj drzne obljube marksistov in komunistov, čeprav je najhujši nasprotnik mednarodnega socializma.

Vojaški paradi je prisostvovalo nad 100.000 gledalcev. Pred nastopom vojaštva je maršal Blomberg pozdravil bivše bojevnike in težke invalide. Prvo je nastopilo topništvo, nato konjenica, nakar je sledila pehota. Na koncu so prišli motorizirani oddelki vseh vrst orožja.

Spor med Nemčijo in Madžarsko

Budimpešta, 13. septembra. o. Med Nemčijo in Madžarsko je nastal hud spor. Voditelji madžarskih desničarskih ekstremistov so se pred dnevi na čelu 1.500 pristavev namenili v Nürnberg. Za potovanje so zahtevali kolektivni potni list. Madžarska policija pa je na meji od vsakega posameznika zahtevala redni potni list. Na ta način je odpotovalo v Nemčijo le 24 delegatov madžarskih fašistov. V Nürnbergu je zaradi tega nastalo veliko razburjenje. Nemci smatrajo postopanje budimpeštanske policije za neprijeteljsko gesto napram Nemčiji in nele napram nemško-narodnemu socialističnemu pokretu. Zaradi tega so nemške oblasti nemadoma zelo omejele potovanje Nemcev na Madžarsko. Tja bodo smeli po najnovejših odredbah le nemški trgovci v najnujnejših primerih.

Beleške

V veselje in zabavo naprednim fantom

V veselje in zabavo mladim prijateljem, ki so se udeležili nedeljskega tabora naprednih slovenskih fantov v Ljubljani, ponatiskujemo poročilo »Slovenec« o tem sestanku. Takole se glasi: »Danes je bil v Ljubljani zbor mladinske JNS, na katerega je prišlo okrog 150 jenesarskih mladincev. Po šelenburgovi in Aleksandrovi cesti se je res razvil sprevid, ki se ga je udeležilo kakih 50 ljudi. Semintja je kdo zakričal živijo dr. Kramerju... Levičarska omladina je sicer nameravala pogovor iz oči v oči z jenesarsko omladino, pa je policija preprečila ta obračun. Mladina JNS si je potem, ko je krepko zabavljala čez dr. Korošca in vso vlado, mogla mirno ogledati veleslem in se voziti po toboganu in vrtljaku.«

Tako torej poroča »Slovenec«. On sam se vozi po toboganu in vrtljaku ne samo v veleslemjskih časih, temveč neprestano že par let sem. Zato tudi ni čudno, da se mu je v glavi precej zmešalo in da zlasti računati ne zna nič več. Saj smo že ponovno pokazali, kako včasih številke pomnoži, drugi pa jih krepko deli. Samo slučaj je pač, da mnogi vedno takrat, kadar gre za številke s slovenskimi prireditvami, deli pa številke s sokolskimi in drugih njemu neveselnih prireditvami.

Kar pa se posebej tiče števila 150 za nedeljsko skupščino naprednih fantov, mu moramo še iz drugega razloga njegovo zmešanost opravičiti. Kdo od njegovih prijateljev je najbrž videl onih 150 fantov, ki so skupaj z zastavo na čelu prišli na zborovanje iz enega samega sresa in to celo iz kamniškega, ki je nekoč veljal za slovensko trdnjavo? Če je kdo od »Slovenca« to videl ali slišal, potem je pač razumljivo, da so se mu zmešali prav vsi pojmi.

Med beograjsko in zagrebško opozicijo

V soboto popoldne so se sestali v stanovanju Ljube Davidovića šefi beograjske združene opozicije. Na konferenci so bili Joca Jovanović, Ljuba Davidović, Miša Trifunović, Milan Grol in dr. Milan Gavrilović. Glavni referent je bil dr. Laza Marković, ki je poročal o svojih zagrebških vtisih in razgovorih.

Po informacijah, ki jih objavljajo razni listi iz krogov združene opozicije, ni izključeno, da bo skoraj prišlo do presenetljivega razčiščenja v odnosih med beograjsko in zagrebško združeno opozicijo. Beograjski opozicijski šefi postajajo že malo nestrpni, ker dobivajo v zadnjem času poročila, da se dr. Maček pogaja tudi z vplivnimi činitelji izven njihovih vrst. Davidovičevi demokrati in stari radikali baje pripravljajo poseben program, s katerim bodo svojim prijateljem obrazložili pravo stanje odnosov z Zagrebom.

V nedeljo se je v Zagreb vrnil s poštne dr. Maček. Sestel se je večer z nekaterimi svojimi sodelavci, že danes pa se bo odpravil v Rogaško Slatino, kjer bo ostal kakih štirinajst dni. Konec tega tedna ali v začetku prihodnjega se bo v Rogaški Slatini po informacijah zagrebških listov sestalo vodstvo zagrebške združene opozicije, da bo sklepalo o ukrepih, ki bi bili potrebni zaradi razvoja političnega položaja.

JNS v Bosanski Krajini

V Sarajevu in banjaški okolici je sklical poslanec JNS dr. Srško Vukanović konferenco pristajev JNS. Konferenca je bila sklicana v zaprtem prostoru, zbralo pa se je kljub ostri protigatitaciji nasprotnikov toliko ljudi, da se je pretvorila v zbor pod mlim nebom. Dr. Vukanović je v svojem govoru poročal o političnem položaju. S posebnim odobravanjem so sprejeli poslalski njegov poziv, naj se zbirajo v skupni fronti vsi dobromislilci jugoslovenski nacionalisti. Po zboru je bila skupščina sreske organizacije JNS za banjaški okoliški srez. V odbor so bili izvoljeni ugledni možje iz banjaške okolice.

„Domoljubove“ skrbri

Dočim zatrjujejo poslanci JRZ, da bodo kot prvi v Jugoslaviji odslužili svojo polno poslansko dobo, so pri »Domoljubu« očitno drugače mišljenja. Že nekaj tednov sem objavila to podozrelo glasilo JRZ razmišljanja o tem, kako bi morali biti bodoči poslanci. Iz teh razmišljanj veje skrb, da je danes po našem podželjnu vse preveč kandidatov za poslance. Sam »Domoljub« meni, da jih je par sto. So to ljudje, ki hočejo postati poslanci zaradi na videz precej čedne plače. Iz tega se je porodila »po vojni prava pravcata narodna nesreča, kajti že dva rodova nismo imeli v parlamentu toliko nesposobnih poslancev kakor po vojni, zaradi česar se tudi ne smemo čuditi neuspehom in udarcem ki smo jih doživljali leto za letom. Marsikaj se na svetu lahko razume, a nemogoče je razumeti tiste naše uboge zapeljane delavce in kmete, ki so šli izvoliti nekatere čisto nesposobne ljudi za svoje zastopnike in tako važno ustanovo, kakor je narodna skupščina.«

Ako je kdaj napisal »Domoljub« pošteno in moško besedo, potem jo je to pot, četudi malo pozno. Pozabil je siromak samo še pripomniti, kdo so tvorili v dveh desetletjih po vojni večino tako »nesposobnih slovenskih poslancev«, ki so zvalili nad slovenski narod toliko nesreče. Kolikor vemo mi, so bili to ravno poslanci bivše SLS, ki so se tolikokrat ravno zaradi svojege števila ponosno trkali na prsa, da predstavljajo voljo ogromne večine slovenskega naroda. Saj so bila leta, ko so bile štiri petine vseh slovenskih poslancev v narodni skupščini pripadniki bivše SLS. Takrat je pa »Domoljub« drugače pisal o njih. Bili so zanj najboljši možje, kar jih premore slovenska zemlja, in vsak med njimi je bil cel »tiger«, kakor jih je blagovolila označiti »Domoljubova« družina.

Zamera med „Slovencem“ in „Hrvatskim dnevnikom“

Glasilo dr. Mačka »Hrvatski dnevnik« in glasno glasilo JRZ za Slovenijo »Slovenec« sta bila do nedavnega drugo drugemu zelo simpatični. Zlasti s slastjo sta se medsebojno ponatiskovali, kadar je to ali ono napadalo jugoslovenske nacionaliste, ki so obema enak trn v peti. V zadnjem času pa so se te simpatije vidno ohladile. V večerjajo številki »Hrvatskega dnevnika« čitamo zelo oster odgovor »Slovencu«, ker je bil ta ozmerjal združeno opozicijo, da je »bolna na neozdravljivi paralizni«. Gospodje okrog »Hrvatskega dnevnika« so seveda hudo užaljeni, mo-

S španskih bojišč

Uspehi nacionalistov na severni in uspehi republikancev na madrijski fronti

Santander, 13. septembra. AA. Zaradi zboljšanja vremena so nacionalistične čete nadaljevale prodiranje na vseh odsekih severnega bojišča. Posebno uspešno je bilo pri San Pedru de Luna, kjer je nastopilo tudi močno topništvo. Tu so nacionalisti prodri 5 km v globino. Poleg drugih nasebini so zavzeli tudi Pole de Gordona, kjer so imele nedavno tega komunistične čete svoj glavni štab za vse leonsko bojišče. Nacionalisti so ujeli sto vojakov in v goratem predelu obkolili dokaj veliko marksistično kolono.

Iz republikanskega tabora

Madrid, 13. septembra. AA. Danes do polodne so republikanske čete izvedle v odseku El Tiemblo, zapadno od Escoriala dva nepričakovana napada, že več dni so topovi obstreljevali močne sovražne po-

stojanke v tem odseku. Po naglo izvedenem napadu so vladne čete zboljšale svoje postojanje in pregnale sovražnika iz dveh vrst jarkov. Tudi v odseku Campa de Campo in pri Aravacu so vladne čete zboljšale svoje postojanje. Topniška priprava je trajala eno uro. Uporniški topovi so sicer odgovarjali, vendar brez posebne škode.

Križarka „Baleares“ poškodovana

Gibraltar, 13. septembra. AA. (Reuter). Kakor poročajo potniki, je prišla španska uporniška križarka »Baleares«, ki je bila pred dnevi v pomorski bitki pred Alžirjem poškodovana, v Cadix, kjer jo popravljajo. Dimniki je popolnoma razdejani. Vrh tega je križarka močno poškodovana ob strani, kjer ima tudi široko kuhnjo.

Parlament nacionalnega delavstva

Kranj, 13. septembra. Včerajšnje nedelje je bilo v Kranju impozantno delegatsko zborovanje nacionalnega delavstva. Vidi se, da je naše napredno delavstvo zavedno in disciplinirano in da se ne boji nobenih zaprek, kar gre preko vsega do svojega cilja. Navzlic skrajno slabemu vremenu so se udeležili tega delavskega parlamenta skoraj vsi upravičeni delegati Narodne strokovne zveze, tako da so bile zastopane prav vse podružnice.

Zborovanje ni bilo nikakoli parada, temveč je izzvenelo v resnem in neumornem delu za zboljšanje položaja našega malega človeka. Ni bilo pampa, vse je bilo mirno in resno in na obrazih, zgazanih in izmučenih delegatov ni bilo smeha, temveč je odevale nekaj popolnoma drugega, kar pa je dalo temu zborovanju še posebno obležje. Bili so to resni ljudje, ki imajo pred seboj edino misel, zboljšati položaj našega delavstva in sploh malega človeka ter mu dati polno pravico do dela, službe, kruha in življenja in tako položaj v družbi, ki je vreden človeškega dostojanstva.

Strahovito neurje v Bosni in Hercegovini

Sarajevo, 13. septembra. o. Nad vso Bosno in Hercegovino je divjalo večerjajo popoldne strašno neurje, ki je povzročilo ogromno škodo. Po dosedanjih poročilih je katastrofa zahtevala tudi eno človeško žrtev. Najstrašnejše je bilo neurje v Hercegovini. V hipu so vode narastle in prestopile bregove. Neretva se je dvignila za 5 m preko normale. Tudi Drina, Miljacka in druge manjše vode so se razlile po okoliških poljih. V Mostaru je stala voda do meter visoko. Vse ulice in deloma tudi nekatere hiše so bile poplavljene. Vodovod je odneslo iz hiš mnogo pohištva in druge opreme. Več hiš je bilo hudo poškodovanih. Na mnogih krajih okrog Mostarja je voda razdejala vse nasade in uničila vsa polja. Oddelki gasilcev so pričeli sicer takoj reševati, kjer se je dalo, vendar proti strašnem elementu niso skoraj ničesar opravili.

Nevhita je povzročila tudi več železniških nesreč. Okrog 17. ure se je zrušila plast zemlje in kamena na progi med Raško goro in Drežnico tik za nekim ovinkom. Tovorni vlak z dvema strojema se je zaletel v plaz. Oba stroja in dva vagona so se prevrnili. Trije drugi so skočili s tira. Kurjač prvega stroja Muhamed Spahić je bil ubit, strojevodji obeh strojev pa sta bila hudo poškodovana. Iz Mostarja so tja takoj odposlali pomožni vlak.

Promet je bil uklenjen tudi v neposredni bližini Drežnice, kjer je voda izpodkopala železniški most. Potniški vlak, ki bi moral iz Dubrovnika prispeti v Mostar že sredi ob 11, je prispel šele danes popoldne. Potniki so morali na dveh krajih prestopati. V bližini postaje Turković-Hutovo se je zrušilo na progi 200 kubičnih metrov zemlje in kamena, tako da je bil tam promet na progi popolnoma prekinjen. Pri Gabeli je burja vrgla s tira 20 vagonov. Avtomatska kretanja je popolnoma razdejala.

Pri Ustipacju je Drina odnesla 1.000 kubičnih metrov lesa in razdejala vse naprave pri tamkajšnjih žagah. Vsa okoliška polja so pod vodo. Tudi nad Sarajevom je divjala strašna nevihta, ki je napravila tudi tu ogromno škodo. Miljacka se je dvignila za dober meter nad normalo. Kolikor se je moglo doslej ugotoviti, so bili v Hercegovini najbolj prizadeti kraji Čapljina, Ljubuški, Stolica, Gracko in Nevesinja.

Iz železniške službe

Beograd, 13. septembra. AA. S kraljevim ukazom na predlog prometnega ministra so premešteni za nadzornika sedme skupine postaje Pragersko Ivan Polanec, doslej na postaji Hoče, za nadzornika 7. skupine gradbenega oddelka ljubljanske direkcije Stanislav Potočnik, doslej nadzornik 3. sekcije za vzdrževanje proge v Celju, za višjega nadzornika 6. skupine prometno-komercialnega oddelka sarajevske direkcije s sedežem v Čačku Ivan Vidić, doslej višji nadzornik sarajevske postaje.

Trgovinska pogajanja med Francijo in Jugoslavijo

Pariz, 13. septembra. p. Danes so se pričela med delegacijama Jugoslavije in Francije pogajanja za nov trgovinski pogodb med obema državama.

ne vedo da je »Slovenec« le pomotoma naslovil na nje eno od najmlajših povik, kar jih ima v svoji zbirki za zmerjanje jugoslovenskih nacionalistov. Zato ogročno svetujejo »Slovencu«, naj se raje ozre malo po svoji okolici in ugotovi, kje divja paraliza. Koga »Hrvatski dnevnik« misli, seveda ni povedal, vendar pa tega ni težko uganiti.

Ljotičevski poslanski klub

Kakor smo že poročali je izstopil iz poslanskega kluba JNS poslanec Aleksander Lazarević, ker je mišljenja, da je JNS v borbi proti konkordatu preveč rezervirana in objektivna. Priključil se bo baje pokretu Ljotičevega »Zbora«. Sedaj javlja sarajevska »Jugoslovska Posta«, da bodo vstopili v »Zbor« še nekateri drugi poslanci, ki pa niso iz vrst JNS. Najbrže bo ustanovljen v teku prihodnjih tednov klub poslancev, pripadnikov »Zbora«. Vanj bodo vstopili tudi poslanci, prijatelji dr. Janka Baričevića, ki bo najbrže predsednik novega poslanskega kluba »Zborašev«.

Organizatorji omladine JRZ v savski banovini

Z ozirom na kongres omladine JRZ, ki bo meseca oktobra v Beogradu, je vladna stranka tudi v nekaterih krajih savske banovine začela z organiziranjem svoje mladine. Zagrebški »Glasnik JRZ« navaja iz raznih srezov imena članov pripravljanih odborov. Imena so prav zanimiva. Za srez Gospić sta imenovana učitelj Rabatić in občinski pisar Oklobdižja, za srez Korenić školski nadzornik Oklobdižja in učitelj Kostelić, za srez Udbinu arhivski uradnik Stanić in davčni sekretor Knežević, za srez Gračac poštni uradnik Jurij Zaba, železniški uradnik Lujčič in sodni kanclist Gačeva, za srez Donji Lapac uradnik sreskega načelstva Tevčić in davčni uradnik Marković, za srez Otočac davčni sekretor Rajčić in učitelj Cvetković i. t. d.

Z ljubljanske univerze

Beograd, 13. septembra. p. Imenovana sta: konservator narodnega muzeja dr. Fr. Stele za izrednega profesorja na filozofski fakulteti v Ljubljani v položaju IV/2 ter profesor v ostavki dr. Stanko Lehen za knjižničarja vseučiliške knjižnice v VI. skupini.

Napredovali so: docenta dr. Ivan Tomšič na pravni fakulteti za izrednega profesorja IV/2 in dr. Alojzij Odar na teološki za izrednega profesorja IV/2, nadalje honorarni nastavniki dr. inž. Matej Žumer na tehniški fakulteti za docenta v VII. skupini, lektor dr. Nikola Preobraženski na filozofski iz VI. v skupino, asistenti p. Jozef Žurga, inž. Jostp Črnjač in inž. Stojan Globočnik na tehniški iz VI. v V., asistent Janko Branc na tehniški iz VIII. v VII. in upravnik botaniškega vrta Franc Juvan na filozofski iz VIII. v VII. položajno skupino.

Avstrija : Poljska 2 : 2

Dunaj, 13. septembra

Danes se je nadaljeval četrti set single igre med Avstrijcem Bawarowski in Poljakom Hebdom, ki se je moral v soboto zaradi močnega deževja prekiniti. Set je dobil Bawarowski s 6:4. Končni rezultat te igre je bil torej 6:1, 6:2, 4:6, 6:4.

Vršili sta se tudi dve double igri. Poljska dvojica Tloczynski-Spychala je premagala avstrijsko par Brosch - Redl 6:2, 6:4, 6:4. V drugi double igri pa se je Avstrija revanširala. Avstrijska Metaxa - Bawarowski sta nadvladala poljsko dvojico Hebla - Warminski 6:0, 6:2, 6:2, tako da je stanje po današnjih igrah 2:2. Odkolitev bo paila v jutrišnjih igrah posameznikov.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Evropa! Depresija z oblačnim in deževnim vremnom vlada malone na vsej evropski celine. V Alpah sneži. Le ponekod je nekoliko jasno.

V naši kraljevini prevladuje oblačno vreme. V drinski, primorski, moravski in vardarski banovini ponekod dežuje. V zadnjih 24 urah je deževalo malone povsod. Toplota je v vzhodni polovici padla, v zapadni pa se ni veliko izpremenila. Najnižja toplota Brod 6, najvišja Skopje 30 stopinj.

Zemunska vremenska napoved: Izpremenljivo vreme, večinoma oblačno, ponekod plohe. Toplota se bo nekoliko dvignila.

Zagrebska: Pričakovati je, da se bo vreme prihodnje dni razvedrilo. Dotlej pa je treba še računati z deževjem in nizkimi temperaturami.

Dunajska: Najprej izboljšanje vremena. Izgledi za sredo: zopetno poslaščanje.

Praznik slovenskih naprednih fantov

Na banovinsko skupščino omladine JNS se je zbralo 1500 fantov in mladih mož iz vseh krajev Slovenije — Skupščina se je razvila v krasno manifestacijo

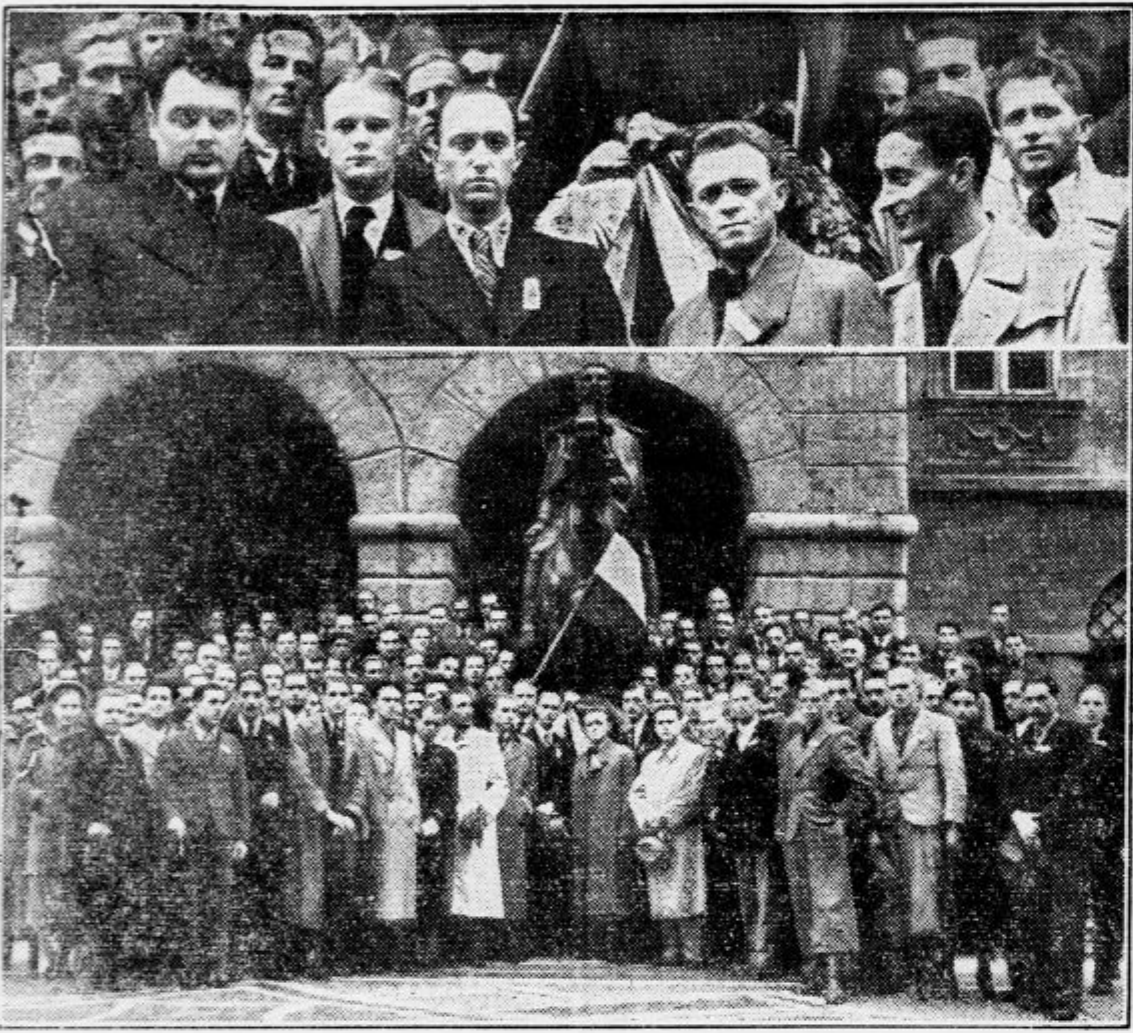

Pogled na del zborovalcev v veliki kazinski dvorani

Naši čitatelji so že iz poročil, ki smo jih spramot objavljali v »Jutru«, poučeni o lepem pokretu in zbiranju slovenske napredne mladine, ki vidi v jugoslovenstvu edino jamstvo za bodoči obstoj in napredek Slovencev. Ta mladina se politično organizira v okoliščini jugoslovenske nacionalne stranke, ker načela te stranke najbolje odgovarjajo njenim nazorom in njenemu hotelju. V 16 srezih so že osnovane sreske organizacije, v ostalih srezih pa so na delu inicijativi in pripravljani odbori, tako da

mašina, da bi sprejela vse udeležence; mnogi so morali ostati v sosednjih dvoranah, kjer pa so bili nameščeni zvočniki, tako da so vsi lahko sledili poteku zborovanja. Ustanovna skupščina banovinske organizacije se je na ta način spremenila v nepričakovano lepo manifestacijo slovenskih naprednih fantov, v manifestacijo, ki bo ostala v najlepšem spominu vsem udeležencem.

Obširno poročilo o poteku fantovske manifestacijske skupščine je prineslo že po-

Člani novega banovinskega ter po par delegatov vsakega sreskega omladinskega odbora so položili venec pred spomenik kralja Petra I. Osvoboditelja — Zgoraj v prvi vrsti: člani predsedstva banovinske omladinske organizacije

bo tudi v njih organizacija še letos izvedena.

V nedeljo so se zastopniki politično organizirane napredne mladine zbrali v Ljubljani, da si ustanove skupno banovinsko organizacijo. Kakor je bilo na skupščini ugotovljeno, je prišlo 1205 delegatov, od tega nad tisoč izven Ljubljane. Prišli pa so tudi mnogi starejši nacionalni delavci, tako da je prisostvovalo skupščini okrog 1500 ljudi. Slavnostno okrašena velika dvorana Kazine je bila zaradi tega pre-

medeljsko »Jutro«, na idejne in programatične referate, ki so bili podani, se še povrnemo. Zborovanje je otvoril in vodil predsednik začasnega banovinskega odbora mladine JNS inž. Joža Rus. Z navdušenimi ovacijami so bili sprejeti člani strankinega vodstva s podpredsednikom Banjaninom, glavnim tajnikom dr. Kramerjem in senatorjem Ivanom Pucljem na čelu. Navzoči so bili tudi predsednik banovinskega odbora JNS dr. Janko Rajar, podpredsednik dr. Pinkmajer ter narodni poslanci Ko-

Senatorji gg. Puclj, Banjanin in dr. Kramer na zborovanju

man, Lukačič, Mravlje, Pleškovič, Prekosek in Turk. Kot zastopnika beograjske omladine JNS sta prišla Branislav Živanović in Dimitrije Prekč. Z navdušenimi manifestacijami je bila sklenjena brzojavka Nj Vel. kralju Petru II. z izrazi vdanosti in zvestobe. Ko je bila prečitana, so zborovalci skupno zapeli državno himno. Z velikimi ovacijami je bil odobren tudi pozdravni brzojav predsedniku stranke Petru Živkoviču, ki je z mnogimi drugimi tudi sam brzojavno pozdravil banovinsko skupščino.

Pred prehodom na dnevni red so nagovorili mlade nacionaliste dr. Janko Rajar v imenu banovinskega odbora JNS, senator Jovo Banjanin v imenu strankinega predstava, senatorja dr. Albert Kramer in Ivan Puclj ter poslanec Milan Mravlje. Njihova izvajanja so mladi zborovalci spremljali s ponovnim krepkim odobravanjem, njim samim pa prirejali navdušene ovacije.

Organizacijske in načelne referate so nato podali člani banovinskega akcijskega odbora mladine JNS inž. Joža Rus, Andrej Uršič, Dušan Vargazon in dr. Branko Alujevič. Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki jo je objavilo že ponedeljsko »Jutro«. Enako smo že objavili na skupščini izvoljeni prvi redni banovinski odbor omladine JNS s predsednikom inž. Rusom na čelu.

Ko je bilo zborovanje končano, so fantje še moglo zapeti himno »Hej Slovani« in druge nacionalne borbenne pesmi, potem pa polagoma izpraznili dvorano. Popoldne so si ogledali velesijem in novinarsko razstavo, novi banovinski odbor pa je položil venec na spomenik kralja Petra I. na spominsko ploščo pred univerzo in na grob dr. Gregorja Žerjave.

Žrtev Pesnice

Maribor, 13. septembra.

Kakor smo poročali, je deževje zadnje dni povzročilo, da je vodovje naših potokov in rek silno naraslo. Tudi Pesnica je valila ogromne množine vode proti Dravi. Pri tem je odplavila mnogo dreves, pa tudi poljskih pridelkov z njiv, ki so v bližini bregov. Gmotna škoda je zlasti v Pesniški dolini ogromna. Povodenj je pa zahtevala tudi človeško žrtev. 32-letni delavec Josip Volk iz Voske pri Sv. Marjeti je v Pesnici lovil vejce. Pri tem je pa izgubil ravnotežje, padel v naraslo vodo in izgubil v valovju. Trupla še niso našli.

Tujs, 13. septembra.

Drava je narasla za 2,30 m in še vedno narašča. Nanaša drevesa, grmovje, deske, lesne sklade. Na nekaterih mestih se je nakopilo s'no mnogo navlake. Okolica Tuja je precej prizadeta. Zlasti kraji ob Dravinji, ki je močno prestopila obrežja. Pesnica je poplavlila kraje Dornava, Pacinje, Velovlak. Tudi Rogoznica je izstopila na nekaterih mestih. Nekateri travniki in njive so poplavljeni v Spuhlju, v Brstju in Rogoznici.

Požari na Krškem polju

Krško, 13. septembra.

Požar za požarom se vrsti po Krškem polju. Ljudje so obupani do skrajnosti. Pretekli teden je gorelo v isti vasi pri dveh posestnikih, najprej pri Francetu Jankoviču v Krški vasi št. 27, potem pa pri Janezu Ivšiču na številki 21. Prvemu se je pojavil rdeči petelin ob poldnesih zvečer in mu je uničil gospodarsko poslopje s kaščo, senom, žitom in poljskim orodjem. Škoda je za 20.000 din, dočim lastnik ni bil zavarovan. Ljudje so prepričani, da je ogenj podtaknila zlobna roka. Drugemu je prav tako ob pol desetih zvečer nekaj dni pozneje pričelo goreti v gospodarskem poslopiju. Ogenj mu je požrl za cel vagon sena, za pol vagona slame,

drvarnico, pod kotarnico, več potjevalskih strojev, nekaj voz, sani in sodov v skupni vrednosti 35.000 din. Poslopje je bilo sevarovano, v zvezi s tem požaroma je

bila aretirana nekdašnja žena in odpeljana v preiskovalni zapor v Krško. Prebivalci Krške vasi s takim zanimanjem čakajo na uspeh preiskave.

Naši železniški uradniki v Bruslju in Parizu

Svojevrsna proslava kraljevega rojstnega dne — Poklonitev pred spomenikom v Parizu

Bruselj, 8. septembra.

Is Džemelija je izletniška skupina jugoslovenskih železniških uradnikov nadaljevala svoje potovanje v Belgijo. V belgijsko prestolnico Bruselj je prišla s posebnim vlakom pretekli ponedeljek opoldne. Na severnem kolodvoru je izletnike pričakovalo osebje našega poslanstva in velika množica belgijskih železničarjev in drugega občinstva. Ob prihodu vlaka na postajo so bili izletniki prisrčno pozdravljeni.

Po kosilu so se izletniki odpeljali v okoliš Bruslja k spomeniku Waterloo, ki spominja na bitko, v kateri je Napoleon doživel usoden poraz. Na povratku so si izletniki ogledali znamenitosti Bruslja. Ker je bila dan jugoslovenski državni praznik, rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II., so izletniki privedli zvečer skromno, a prisrčno, res svojevrsno proslavo. Slavje je namreč bilo v spalnih vagonih, ki so jih izletnikom dali Belgijci na razpolago. Posebnost teh vagonov je, da so opremljeni z zvočniki, v enem vagonu je nameščena ojačevalna naprava. Tako je bil ves vlak, ki je imel šest dolgih vagonov, ena sama slavnostna dvorana.

Proslava se je pričela z našo državno himno v navzočnosti belgijskih železničarjev in zastopnikov poslanstva kraljevine Jugoslavije. Vrtila se je plošča s pesnetkom naše himne, ki jo je izvajala godba belgijske kraljeve garde. Naši železničarji so himno navdušeno prepevali. Prvi je nato izpregovoril zastopnik generalnega ravnanstva belgijskih državnih železnic. Nato je

opisal pomen praznika inspektor Jenko v slovenščini, dr. Dekleva pa v francoščini. Izletniški pevski zbor je nato pred mikrofonom zapel nekaj naših narodnih pesmi, pa tudi Belgijci so nato zapeli svojo pesem. Proslavo je zaključil vodja izleta Bruno Parma, ki se je med drugim zahvalil Belgijcem za prisrčen sprejem in za vso naklonenost nasproti izletnikom iz Jugoslavije.

Naslednji dan so izletniki obiskali pristaniško mesto Antwerpen, o katerem Belgijci ponosno trdijo, da je največja luka v Evropi. Ponoski so se potem naši izletniki odpeljali proti svojememu končnemu cilju, Parizu. Bivanje jugoslovenskih železniških uradnikov v Belgiji je bilo nad vse prijetno in poučno.

Pariz, 11. septembra

Skupina železniških uradnikov iz Jugoslavije je na svojem krožnem potovanju srečno prispela v Pariz. Prvi njen obisk je veljal poklonitvi spomina pokojnih kraljev Petra I. in Aleksandra I. V petek ob 11. dopoldne se je zbrala pri spomeniku znatna množica ljudi, ki so jo tvorili naši železniški uradniki, zastopniki našega poslanstva v Parizu in močna deputacija francoskih železniških uradnikov. Naši kakor francoski železniški uradniki so pri spomeniku položili vsak svoj venec in z obeh strani se je v poklonitvenih govorih poudarila velika važnost prijateljstva med Francijo in Jugoslavijo. Slavnosti so prisostvovali tudi zastopniki francoskih oblastev.

Zlata poroka v Mostah

Ljubljana, 12. septembra

V nedeljo sta v Mostah pri Ljubljani v roditeljskem krogu obhajala zlato poroko g. Gašpar Stojković, upokojeni železniški strokovnik, in njegova žena ga. Helena roj. Velepič. Stojković ima že 80 let, a je še vedno telesno in duševno čvrst in sveč. Doma je iz Orikla pri Sezani. Kot želez-

nica osem otrok, ki zavzemajo danes vsi ugledne položaje; eden je sodnik ljubljanske apelacije, drugi inženjer kemije, tretji učitelj itd. Svoj zlati jubilej sta obhajala v krogu otrok in vnukov, ki jih je že toliko, da komaj najdejo prostora v hiši. Pa zlatemu ženinu to še ni dovolj. Vedno sprašuje svojo najstarejšo vnukinjo, kdaj

ničar je služboval v raznih krajih Slovenije, zadnjih 40 let je pa je bil v Ljubljani. Pred 50 leti si je poiskal za nevesto brhko cerkveno pevko Velepičevko Lenco v Berčevem. Oba varčna in skrbna sta si zgradila v Mostah svoj dom in v njem vzgo-

se bo vendar poročila, da bo lahko pestoval še pravnuke.

Jubilanta, ki sta naročena na »Jutro«, odkar izhaja, k življenjskemu prazniku iskreno čestitamo in jima želimo še mnogo zadovoljnih let skupnega življenja.

Na velesijem pospravljajo in zaklepajo

Prizori dan po zaključku novinarske razstave

Ljubljana, 13. septembra.

Menda pojde res novinarjem na rovaš, da je letošnji velesijem skoraj do konca potekel v znamenju najlepšega vremena. Odkar smo za spoznanje odstopili od neizprosne gese, da bomo dajali zmerom samo najnovejšo in še neobjavljeno, in smc začeli citirati stoletni koleder, smo po vsej priliki dobili nebeške činitele vremena na svojo stran. Da nas je zadnje dni vendar za dobršno mero zalilo, bo najbrže v zvezi z bojaznijo nebeških vremenarjev, da se ne bi hotela velesijemska uprava — in ta uprava, kakor vemo, se razume na posel — že kar intubirali na sonce in na lepe dni in bi Jupiteru Pluviju tako na lepem ugasnile stare, po vsem svetu spoštovane pravice. Danes, ko so začeli razdirati paviljone in po poleg funkcionarjev in delavcev prihajali na razstavišče samo še zapozneli napoli oficijelni firbeli, se je pa nebo spet prijazno nasmejalo, čeprav je bil smehljaj preplah, da bi mogel vzdržati do večera.

Kakor je bil velesijem vseh teh dvanajst dni deležen obilnega, hrupnega obiska, napravila razstavišče na dan svoje likvidacije skorajda nekaj melanholičen vtis. Prav tako je na njem, kakor na kakšnem podeželskem veselilnem prostoru v jutru potem, ko so se bili pari do zore narajali iz svojih moči: po kotih zavrženi ogorki cigaret, vonj po razlitim vinu, čez prevrnjene mize in stole raztrgane girlande, pohojen rdeč naregl na tleh. Tako je na velesijem, ko hite delavci razdirati skrbno urejene koje in odnašati razstavljeno blago. Hlapci kolnejo svoje konje, tovorni avtomobili odvažajo z veselilnega prostora zvrhane tovore stolov in miz, a okrog prazne mize pred zapuščenim Belokranjsko kletjo sede mali sejmarji iz Lattermannovega drevoreda in se pogajajo za poslednje prijateljske kupčije. V oddelku Zivalce še zmerom čakajo zajčki in podobna drobniad, da pridejo gospodarji ponje in jih — po usodi podobne starom iz varijeteja — odpeljejo v domače hlevčke, v zatise in pozabo. V onem kotu med trgovskim in veselilnim prostorom, ki je rezerviran za največje in najbolj skrivnostne atrakcije, pa cirkusanti še zmerom neodločno sede pred vrati svojih šotorov in pod kričnimi izveski »Orient«, »Teatr«, »Misterije«, »Živa riba-deklica« menda še zmerom čakajo slavnega občinstva.

Nič veselilnih doimov ne nudišo paviljoni, v katerih je vse te dni središče novinarske razstave na tisoče obiskovalcev. Iz vitrin so že pobrali dragocene starinske tiske iz prvih časov našega pismenstva in novinstva, le v malem panteonu sredi paviljona so sami s sabo ostali Trubar, Vod-

nik in njuni mlajši, že zdavnaj pokojni tovariši. Stvar je preprosta — mrtvim se pač nikamor več ne mudi. Iz sosednih dvoran, kjer sta imela tovariši Lapajne in Agencija Avala svoj levji delež, so prav tako raznesli že vse, kar je še včeraj vzbujalo toliko žive pozornosti. Tu je bilo — če izvezemo uredništvo in tiskarno »Ljubljanskih Novic« — pravo ognjišče novinarske razstave, aparati in modeli so nudili iluzijo živega teatra in danes je ta oddelek kakor gledališki oder po napeti, vznemirljivi premieri: nekaj žarnic, nekaj električnih žic, nekaj prevrnjenih kletij. Uredništvo je v domu sredi sejmišča za zmerom zaprlo svoje predale in se razšlo, samo tiskarna še stoji tam in čaka, da pridejo monterji in jo odnese. Prav tako so že skoraj do kraja izpraznili dvorano, ki je nudila streho reviji zgodovinskega razvoja ilustracije. Samo ona znamenita deska s še znamenitejšim korcem iz Stražišča še sloni ob zidu in pripoveduje zadnjemu radovednemu: V letu 1816 je bila semla toka nerodovna, de jo reuni ljudje v letu 1817 toka ftradal, de jo po vezh krajih travo in otrobe jedli in de lakote merli;

Od kershanske lubesni ugrani so se v letih soseski dobrotniki snesli, kir so s le-tim korzom pjdeditim nar bol potrebnim in Strashišči toko imenovo romfotorsko shupo dejliti pustili, ino so jih toko v nar hujshimu shasu prshiveli... H vezhniku spomnu boshije prauize in boshiega usmlenja naj ta korz tukej vesli.

In ko bereš to žalostno in lepo historijo, se priziblje skozi dvorano gospod sejmski stražnik. Danes je še sejmski stražnik, potem pa bo kakor vsi radovedneži od blizu in daleč tiho čakal nove otvoritve. Takole se od sezone do sezone življenje počasi pomika naprej.

Prireditelji razstave neodvisnih so prišli na izviran domislek, da so del svoje prireditve prenesli v središče mesta. Znano je, da so si naši umetniki že dolgo prizadevali, dobiti kje v najprometnejšem centru pripravnih prostorov za razstave, ker je za tempo današnjega človeka umetnostni hram v zatiseju tivoljskega parka skorajda malo od rok. Neodvisni so si pomagali iz zadrege na ta način, da so si v Bonačevi trgovini v Selenburgovi ulici izposlovali izložbeno okno, da bodo v njem stalno razstavljali po nekaj slikarskih in kiparskih del. Za prve dni so v oknu razstavili Pirnatovega »Kurenta« in Didkov »Mlino«, ki vzbujata splošno zanimanje občinstva. I

Pogled na novi beograjski velesijem, ki je bil v soboto odprt

Kraljev namestnik dr. Radenko Stanković odvarja velesijem

Domače vesti

* **Proslava 50letnice strelskega saveza** je v nedeljo uspela v Beogradu zelo lepo. Nj. Vel. kralja Petra II. je zastopal general Borislav Golubović, pomočnik komandanta kraljeve garde. Nadalje je prisostvovala proslavi vrsta dostojanstvenikov, med njimi minister dr. Josip Rogić, več generalov in državnih svetnikov. Predsednik saveza dr. Ivan Ribar je v govoru poudaril: »Želja nas vseh je bila, da za današnjo proslavo mobiliziramo vse sile in vse žive sile našega strelskega pokreta. Po naši zamisli naj bi danes taborilo na strelišču najmanj 10.000 strelcev iz vse Jugoslavije, največ med njimi kmetov. To bi v resnici bila stvarna manifestacija strelskega pokreta. Toda za takšno svečanost so nam potrebna velika denarna sredstva. Naši strelci kmetje pri vsej svoji dobri volji ne zmogajo pri svojih skromnih dohodkih kolikor bi bilo potrebno za izlet v Beograd. Po svečani otvoritvi se je pričelo veliko strelsko tekmovanje.

* **Spominu Antona Kogelja.** Anton Kogelj, višji sodni official, na službi zadnje tri mesece v Mokronogu, prej pa neprestano 26 let v Velikih Laščah, je umrl v ljubljanski bolnišnici in je bil v nedeljo pokopan pri Sv. Križu. Pokojni Kogelj se je rodil v Idriji, v hiši revnega rudarja, in je študiral v Idrijsko realko, 1910 je stopil v prakso pri sodišču v Idriji, leta 1911, pa je prišel v Velike Lašče, kjer je služboval do letošnje pomladi. Bil je miren, tih in blag človek, toda trden in zaveden nacionalen mož, ki ni nikoli spreminjal in skrival svojega prepričanja. Bil je ves čas član Sokola in gasilskega društva, kjer je tudi dolgo vrsto let opravljal službo tajnika. Zaradi poštenosti, mnogih dobrih nasvetov in navdov ter toli potrebnega pouka so ga zlasti kmetje imeli radi in so ga po preminutosti v Mokronogu močno pogrešali. Zaradi divjih napadov na »Domoljubce« je tožil in je bil »Domoljub« obsojen in je tako bilo Kogelju dano polno zadostženje. Oženjen je bil v Velikih Laščah z g. Vido, rojeno Strahovo in zapuščila troje otrok, dva fanta in deklico v starosti od 10 do 15 let. Bodi moza poštenjaku lahka zemlja domača! — F. F.

Dobro je poceni

Lutz peči, Ljubljana VII., tel. 32-52

* **Novi grobovi.** V Ljubljani je umrla gospa Nikolaža Kramerjova, vdova šolskega upravitelja. Ugodno pokopino bodo prepeljali v Škofjo Loko, kjer bo pogreb danes ob 17. — V Mariboru je umrla gospa Franca Kramerjova, soproga uradnika davčne uprave. K večjemu počitku jo bodo položili danes ob 16. na Pobrežju. — V Novem mestu je umrl g. Dore Fabjan, urar in optik. Pogreb bo danes ob 16. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Smrt drugega brata patriarha Varnave.** Nenavadno tragična usoda spremlja rodbino patriarha Varnave. Kakor smo poročali, je nekaj dni po smrti blagopokojnega patriarha umrl njegov mlajši brat. Zdaj pa poročajo iz Plevlje, da je umrl še njegov drugi brat Aleksa.

Oni, ki mnogo jedo in veliko sede ter zaradi tega najčeste trpe na trdi stolici, naj pijejo dnevno po eno čašo naravnega »Franz-Josef« gorenčice, ki jo je treba prej nekoliko segreti. Davno preizkušena »Franz-Josef« gorenčica se odlikuje po svojem zanesljivem učinkovanju, prijetni uporabi in se dobiva povsod.

Opis: 100 g. št. 18. 485/35

* **Gradnja mostu čez Dunav** med Kladovim in Turnu Severinom se že mesec dni ugodno razvija. Le zadnji čas je dunavsko valovje nekoliko oviralo dela pri razkopavanju terena. Dunavski most pri Kladovu, ki bo važna vez Jugoslavije z Rumunijo, bo po veličini sličen pančevskemu mostu pri Beogradu. Prebivalstvo z zanimanjem spremlja razvoj velikega dela.

* **Potok je odnesel mater z dvema otrokoma.** V vasi Josipovci pri Trsteniku se je zgodila strašna nesreča. Potok, ki je po nevihti nenavdno narasel je odnesel mater z dvema otrokoma. Nesrečna mati je Stanka Vukčevića. Podala se je s sinčkom Jevremom in Miodragom prat konopljico. Naenkrat je začelo liti. Mati se je z otrokoma podala v zavetje pod bregom. Potok je neverjetno naglo naraščal in mati se ni mogla več oteti. Silna moč hudournega potoka je odnesla najprej oba otroke, ki jima nihče ni mogel pritehiti na pomoč. Mati se je še cel kilometer borila z vodo, naposled pa je tudi ona utonila.

* **Dva nova filma Erike Družovčeve.** Kakor je »Jutro« že poročalo, bo v kratkem v Lipskem premiera prvega filma naše rojakinje Erike Družovčeve, »Potepuh«. V novembru se potem prične snemanje njene drugega filma po opereti Janeza Straussa »Pomladni zrak« (»Frühlingsluft«). V januarju potem pride na vrsto tretji film, napisan nalašč za njo, Eriki Družovčevi se v Nemčiji odpira lepa kariera. Gostovala bo v kratkem v Hamburgu in v Berlinu. Filmi-ki časopisi prinašajo njene slike na prvi strani.

* **Pogorelel.** Dne 24. julija je v Zlebah pri Medvodah pogorela skromna domačija Amalije Bradeškove. Družina, od katere ima samo eden skromen zaslužek, mora zlati stanovati v Svetju. Zavarovani so bili za 22.000 din. vendar pa po ocenitvi komisije prejmejo od dveh zavarovalnic samo 4.700 din. Družina prosí pomoči, da bi si mogla obnoviti svojo skromno domačijo.

* **Dar društvu »Dom slepih«** v Ljubljani. Abiturentke iz 1. 1897. na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani so darovale društvu »Dom slepih« v Ljubljani 100 din (sto dinarjev) kot preveč od prispevkov za elavje 40letnice svoje maturo. Darovalnice, ki se jim priščno zahvaljujemo, naj bi našle obilo posnemačev! Odbor.

* **Meščanska šola** skoro brez učitelstva. Iz Lillie nam pišejo: Med počitnicami je bil z lističe meščanske šole, ki ima letos tri razrede, premeščen v Ljubljano g. K.

bilica in z njim seveda tudi njegova gospa, ki je prav tako poučevala na meščanski šoli. Za tri razrede sta ostala na šoli le ravatelj g. Rojec in njegova soproga, tako da ima sedaj vsak razred le dvakrat na teden šolo. Prosimo državno šolsko oblast, da takoj pošlje na šolo potrebne učne moči, da naši otroci ne oslonejo brez pouka ravno ob začetku šolskega leta, ki je največkrat za uspeh vsega šolskega dela odločilne važnosti, ker zavisi od discipline, kateri so se pričeli otroci ob začetku leta, navadno tudi uspeh vsega šolskega leta med letom.

* **Vpisovanje v drž. priznana trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«**, Ljubljana, Dombranska 15 je redno vsak dan dopoldne in popoldne do 16. septembra. Letos je otvorjena še ena nova učilnica, zato se lahko sprejme še večje število dijakov in dijakin. Otvori se tudi nova edinstvena strojepisnica z 25 pisalnimi stroji. Tukajšnji zavod je potrjen od ministrstva trgovine in industrije in izobrazbu učence-ke za vsakovrstne pisarniške službe in za samostojno vodstvo trgovskih podjetij. Izpiznevala so odobrena od ministrstva in služijo tudi kot dokaz dovršene vajeniške dobe in poldruga leta pomožniške prakse. Poučujejo profesorji srednjih trgovskih in drugih šol. Pojasnila daje ravnateljstvo, na željo pošilja brezplačna šolska naznanila. Pišite ponje. Zavod je znan kot eden najsolidnejših tako glede strokovnega pouka, ki je na sodobni višini, kakor tudi glede zmerne šolnine. Lastno šolsko poslopje!

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM
v Šiški — Telefon 33-87

GRACE MOOR poje v lepem filmu

Za vedno Tvoja

Predstave v torek, sredo in četrtek
ob pol 9.

PRIDE:
Beethoven

* **Tuhinjska občina** bo baje spet razkosana. Iz Tuhinja nam poročajo: Kakor se govori in razpravlja v kamniških krogih, je v nastru prekomasacija občin v Tuhinjski dolini. Zaradi preobsežnosti sedanje tuhinjske občine s sedežem v Smartnem so se namreč pojavili na več straneh odločni glasovi z zahtevo po razdelitvi te velike občine. Ker se kljub prizadevanju ni moglo izgladiti nasprotstva med posameznimi vasi, ki se nekako potegujejo za prvenstvo pri odločanju o občinskem gospodarstvu, je predl prihodlo o razdelitvi občine v tri manjše enote. Tako bi po najnovejšem predlogu dobili nove občine Sela, Smartno in Tuhinj. Kot kronisti beležimo to vest ne ozirajoč se na govorice, zakaj in od katere strani je prišlo do nesoglasij med posameznimi vasi tuhinjske občine. Tudi se ne vemo, kakšne koristi naj bi nam prinesla nova prekomasacija, ki bo menda izvršena še ta meseca. Vsaj tako nam obetajo naši vseznalci, ki imajo baje strašansko dobre zveze.

Priv. telovadni tečaji

Jos. Kozaka

za dame in gospode

vsak ponedeljek — sredo — petek

od 6 do 9 zvečer

v telovadnici učiteljskega

Resljeva cesta.

Pričetek 15. septembra

PRIJAVE IN POJASNILA ISTOTAM

* **Kako se godi našim vinčarjem**, o tem je pričeval občni zbor strokovne zveze vinčarjev prejšnjo nedeljo v Ljutomeru. Bila je sprejeta oškezna resolucija, v kateri se med drugim poudarja: urebna o vinčarskem redu se od strani večine vinogradnikov krši. Strokovno sposobni vinčarji se nasilno spreminjajo v najemnike. Vinogradniki nečesto sklepajo pismenih pogodb. Vinčarjem se ne daje dovolj in primerne deputatne zemlje. Medse se jim izplačujejo zelo neredno, materam-gospodinjam se mnogokrat ne dovoljuje podaljšanje zakonitega odмора. Brez vsake potrebe se čisto vsiljuje delo ob nedeljah in praznikih. Vsiljujejo se razna akardna dela. Vinčarjem se brani in odreka pravica združevanja v stanovske organizacije. Vinčarji zatorej zahtevajo pismene službene pogodbe, zadostna sredstva za preživljanje, redno izplačevanje zaslužka vsak teden in odklanjanje nezdravo pijačo namesto denarja. Potrebna je tudi za vinčarje uredba o minimalnih mezdah. Oblastva naj vinčarje zaščiti proti preganjanju od strani vinogradnikov in pred nepotrebnim nedeljskim delom; Protestirajo proti zapostavljanju in preganjanju vinčarskih družin z večjim številom otrok. Obsojda je vredno, da mnogi vinogradniki brez vzroka odpovedujejo službe starejšim vinčarjem. Ugotavljajo, da so predvsem vinogradniki največji kršilci zakonitih pravic naših vinčarjev, oni skoraj redno nasilno plačujejo svoje delavce, dočim prideleke vsikdar najbolje vnovčijo. Oblastva naj pomagajo našim vinčarjem v borbi za pravice, zlasti nasproti tučjem, katerim še vedno morajo tlačniti naši državljani.

* **Polovična vozna je dovoljena** zdravnikom ortopedom iz naše države in iz tujine, in pa članom njihovih rodbin, ako se udeležijo kongresa jugoslovenskega in češkoslovskega ortopednega društva 17., 18. in 19. oktobra v Beogradu. Popust velja od 15. do 30. oktobra.

* **Aeroloterija.** Kr. jugoslovenski Aeroklub »Naša krila« priredi aeroloterijo, katere glavni dohodek je namenjen šolanju pilotov. Z učenjem čim večjega števila pilotov in z nabavo novih letal služi Aeroklub neposredno velikim interesom države in našega letalstva. Zato tudi prireja loterijo, katere dohodek naj bi bil čim večji, obenem pa naj bi se kupcem srečk zagotovilo čim višje število zanimivih in dragocenih dobikov. Zrebanje te nacionalne loterije bo neodložljivo letos 12. decembra. V zvezi s tem so naprosene vse osebe in ustanove, ki imajo srečke, naj jih čim vnetje razprodajo, kar bodo tako pripomogle, da se izšola nov kader pilotov, kar je potrebno za napredek našega narodnega letalstva.

* **Tudi drugi kolodvorji imajo svojo mizerijo.** Kakor je ljubljanski kolodvor nujno potreben svoje končne rešitve, vladajo ne mnogo manjše stiske in težave tudi po vseh prometnih postajah izven središča. V to vrsto kolodvorov spada zlasti trboveljski, ki ima nesorazmerno velik osebni in tovarni promet, da njegove naprave nikakor več ne ustrezajo namenu. S tem bo pač v zvezi dejstvo, da so zadnji čas na trboveljski postaji tako pogoste obratne nesreče. Včeraj so spet pripeljali v Ljubljano železniškega delavca Leopolda Gabriela, stanujočega pri Sv. Urhu pri Trbovljah, ki sta ga pri delu dobila dva tovarna vozova med odhajajo in mu strla desno oko.

* **Spet nesreča** na Jesenicah. Včeraj so pripeljali v ljubljansko bolnico 36letnega delavca Leopolda Jamske, ki je po rodu iz Gorice, pa stanuje v Hrušici in je zaposlen pri Slogradu na Jesenicah. Pri delu je tako nesrečno padel, da si je nalomil hrbtnico in je njegovo življenje v nevarnosti.

* **Prihodnje leto** bo v Ljubljani mednarodni kongres katoliških esperantistov. Tisoči delegatov iz vseh delov sveta nas bodo posetili. Pokažimo jim, da ne zaostajamo za drugimi narodi in učimo se mednarodnega jezika esperanto! Novo praktično učno knjigo, pripravno za šolo in samouke je založil in razpošil Klub esperantistov Ljubljana. Cena 16 Din.

Eno srce — ena RADENSKA.

Iz Ljubliane

* **Naši inženjerji in arhitekti** proti krparijam na kolodvoru. Pod predsedstvom mestnega svetnika dr. Koruna se je večeraj dopoldne sestal propagandni odsek akcijskega odbora za rešitev našega kolodvorskega vprašanja k seji, ki je obravnavala vrsto podrobnih aktualnih vprašanj. Med drugim je propagandni odsek sprejel tudi poročilo o seji gradbenega odbora mestne občine, ki se je pred dnevi vršila na gradbenem oddelku. Seja, ki so ji prisostvovali tudi zastopniki Kluba arhitektov, je razpravljala o načrtih novega kolodvorskega poslopja, v zvezi s katerimi je naša železniška uprava že razpisala prvo ponudbeno licitacijo s terminom do 15. oktobra. Po načrtih, ki so jih izdelali gradbeni strokovnjaki naše železniške direkcije, se zamilja dograditev kolodvorskega poslopja tako, da se dosedanja kolodvorska zgradba zveže z nekdanjo carinarnico in se dograje še drugi trakti in objekti, tako da bi dobili ob postaji okrog 200 m dolgo zadano pregrado. V detajlih vsebujejo načrti železniške direkcije množico presenetljivih nedostatkov, ki bijejo v obraz vsem izkustvom moderne gradbene tehnike in arhitekture, poleg tega pa čisto brezobzirno puščajo vnmam možnost pogubitve, s katero naša javnost danes že povsem resno in trezno računa. Stališče mestnih in zasebnih gradbenih strokovnjakov je nasproti predloženim načrtom v celoti odklonilno, vsled česar upamo, da od izvedbe licitacije in do izročitve dela v sedanjih obliki ne bo prišlo. To upanje je toliko bolj upravičeno, ker so predstavniki generalne direkcije že svoj čas izjavili, da se ne bodo izvršile v kolodvorskih gradnjah nikake spremembe, dokler se na posebni anketi smotno in avtoritativno ne prouče vse podrobnosti kolodvorskega vprašanja.

* **Tekstilni tečaj za uslužbence** Nabavljalne zadruge. Pod okriljem Društva nameščencev Nabavljalne zadruge uslužbenec državnih železnic je bil od 6. do 11. t. m. v dvorani Delavske zbornice tekstilni tečaj za manufakturne uslužbence zadruge, ki je dosegel vsestranski uspeh. Udeležencem so predavatelji prikazali proces, skozi katerega gredo produkti od surovine do izdelka v tkanini. Tečaj je otvoril ravnatelj tekstilne šole dr. inž. Franjo Kočvar iz Kranja s predavanjem o surovinih, v teklu tečaja pa je poslušalce seznanil še s problemi beljenja in barvanja blaga. O drugih panogah tekstilne stroke je predaval Maks Stupica. V petek so tečajniki priredili izlet v Kranj, kjer so si ogledali tekstilne tovarne, popoldne pa so na tekstilni šoli prisostvovali predavanju s sklopičnimi slikami. Na tečaju so predavali še upravniki Nabavljalne zadruge Vekoslav Cizelj o ciljih združništva, Hinko Uhlir o združni nabavi in kalkulaciji in Stefan Walland o postrežbi združni članov. O pomenu Zveze nabavljajnih zadrug je govoril zastopnik centrale Trajković iz Beograda. Udeleženci so hvalili predavateljem za njihov uspešni trud, pa tudi upravnemu odboru zadruge, ki je z gmotno in moralno podporo omogočil prireditve tečaja.

* **»Putnik«** priredi naslednje izlete v vlakom: 25. do 26. sept. v Trst za ceno od 115 din. 9. do 14. oktobra v Rim za ceno od 950 din. v Napoli za ceno od 1000 din. 14. do 18. oktobra na razstavo v Milano za ceno od 850 Din. V ceni pri izletih za Rim, Napoli in Milano je vključeno prenočišče, prehrana, vožnja, potni list in prevoz v hotel. Vse ostale informacije v biljetarnicah »Putnika« in v izletni pisarni Okorn v hotelu »Slon«.

* **Izlet v Poljane.** »Putnik« priredi 19. t. m. izlet z vlakom in avtobusom v Poljane nad Škofjo Loko k odkritju spominkega stebra pisatelju dr. Ivanu Tavcarju. Cena vožnji 28 din. Prijave in informacije pri biljetarnicah »Putnika«.

* **Sestanki poštnih uradnikov.** V soboto 11. t. m. so se sestali poštni uradniki iz Ljubljane. Razpravljali so o zvišanju prejemkov, ki ga je pričakovati v kratkem. Pojavila se je bojazan, da nova uredba ne bo upoštevala v zadostni meri položaja poročenih državnih uslužbenec, ki so bili pri redukciji v letu 1935, najbolj prizadeti. Po slana je bila brzojavka g. predsedniku vlade, v kateri ga poštni uradniki prosijo, da pri reviziji uredb upošteva predvsem družine, ki so celice držav. Zato je treba vrniti poleg osebne dohodka brezpozorno tudi dodatke za žene, povisati dodatke za otroke in priznati polne dohodate poročenim uslužbenkam. Istočasno kakor v Ljubljani so se zbrali poštni uradniki v Celju in Mariboru, da v zadnjem hipu prosijo kraljevsko vlado, da reši vprašanje povečanja plač na socialno pravičen način.

* **Obleke in klobuke** kemično čisti barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich, 2

* **Strojniki pojdejo na poučno ekskurzijo** v Maribor. Ljubljanska sekcija strojnikov kraljevine Jugoslavije priredi v nedeljo poučen izlet za strojnike in strojne tehnike v Maribor. V tavnici Hutter & drugi si bodo ogledali najmodernejše parne naprave v naši državi. Iz Ljubljane se odpeljejo z vlakom ob 5.15. Odbor sekcije vabi vse strojnike in strojne tehnike, da se v interesu izobrazbe v svoji stroki izleta udeležijo.

* **Gojenci za državni konservatorij** in šolo Glasbene Matice se še vedno sprejemajo v običajnih uradnih urah in sicer od 9. do 12. in od 15. do 18. ure dnevno. Šola Glasbene Matice je že začela z rednim poukom, konservatorij pa začne v četrtek. Razdelitev pouka na drž. konservatoriju je v sredo, 15. t. m. in sicer naj pridejo gojenci za solopetje, klavir, violino, violončelo, kontrabas, orgle, kompozicijo in operno šolo ob 15. uri, za vse ostale predmete pa ob 16. uri v Hubadovo dvorano. To velja za gojence drž. konservatorija.

* **Praktični pouk v izreki** in govoru slovenskega književnega jezika na Glasbeni Matici se bo začel po 15. septembru. Do tega dne se sprejemajo še priizgasi. Poučevalo se bo po skupinah največ do 15 gojencev v večernih urah. Tečaj vodi režiser in igralec g. Ciril Debevec. Ukovina znaša 40 Din mesečno, tečaj sam pa traja 9 mesecev.

* **Solsko leto na drž. konc. trgovskem učilišču »Christofor učni zavod«** v Ljubljani, Dombranska cesta 15 prične 14. septembra. Teza dne se zbere učenci v šolskih prostorih. Dne 15. septembra je otvoritvena služba božja, 16. septembra je redni pouk. Ker je letna otvorjena še ena nova učilnica, se sprejme še večje število dijakov in dijakov. Vpisovanje traja do 16. septembra redno vsak dan. Šolnina zmerja!

* **Umetnostno-zgodovinsko društvo** priredi v četrtek 16. t. m. ob 14. izlet v Cnrgrob (postaje: Godešice, Suhla, Sv. Duh). Odhod s Kongresnega trga. Priizgasi se v trgovini Podkrajek na Jurčičevem trgu do četrtika ob 10. Tudi neudje povabljeni. Avtobus 22 din.

* **Československi Obce** v Ljubljani. Knjovna jest opet olevjena jako obvykle, t. j. v čtvrtke od 7.—8. a v neděli od 11.—12. hodin. — Četné nové knihy byly Během poslední doby nově zařazeny — navštěvte proto pilně naši knihovnu. — Předběžné upozorňujeme na »Václavské posvěcení« které chystáme na 2. října t. r. v restauraci »Zvezda«. — Každá spolupráce jest nám milá i za dobrou radu budeme povděčni, — prolože jest naši snahou, aby se nám naše posvěcení nájlepe vydařilo.

* **Preseltev skladišča** za zarubljene predmete. Mestno poglavarstvo sporoča, da se je skladišče za zarubljene predmete preselilo iz poslopja mestnega pogrebnega zavoda na Ambroževem trgu v cukrarno na Poljanskem nasipu št. 40, na kar se interese opozarjajo.

* **Narodna čitalnica** v Šiški vabi starejše pevce in pevke, posebno zašitnike, ki imajo veselje in voljo do petja, da se udeležijo sestanka odnosno pavske vaje v ponedeljek 13. t. m. ob pol 9. v društvenem lokalu, Jernejeva cesta 7. Predsednik.

* **Kopalci na Ježici.** Na žrnuskem bregu Save so našli v grmu skrito voleno žensko jopico. Lastnica jo dobi v Plateršnikovi ulici 4-L.

Iz Maribora

* **Napad na orožnike.** Pri običajnem obhodu je orožniška patrila iz Sv. Trojice v Slovanskih gorah srečala na cesti Perka Ivana, posestniškega sina iz Stajngrove, ki je pijan razgrajal in kalil nočni mir. Patrila je skušala Perka pomiriti, kar pa ga je še bolj razkačilo. Slednjič je z nožem napadel orožnike in prizadel narednika-komandirju Francu Gorniku globoko in 12 cm dolgo rano na desni roki. Perka so slednjič iz ukrotili ter je romal v zapore, dočim je komandir Gornik moral iskati zdravniško pomoč.

Primarij Dr. LUTMAN

ne ordinira do 4. X. 1937.

* **Oj ta žganjica!** Pri posestnici Ani Kokočevji v Spodnji Koreni so kuhali žganje, kjer se je zbralo več domačih ljudi. Po kuhanju in ko je bila družba že precej natreskana, sta se brata Franc Zelanko in Alojz, posestniška sinova iz Korene, sprla z Jakobom Kaerom, posestnikom iz Sela. Po dolgem prepiru sta brata Zelanko navaila na Kaca in ga tako dolgo tolkla, da je obležal v mlaki krvi. Kac ima hude telesne poškodbe in so ga morali prepeljati v mariborsko bolnico. Vzrok pretepa je staro sovraštvo.

ADVOKAT

Dr. MILAN ŠIJANEC

se je PRESELIL iz Ljutomer v ORMOŽ, kjer je PREVZEL odvetniško pisarno gosp. Kocmura Cirila.

* **Zlatnina** je izgnila. Soproga tukajšnje industrije g. Šonskega je prijavila policiji, da ji je iz avtomobila pred tezniskim hanđerjem izgnila ročna torbica, v kateri je bila zlata doza za puder in druga zlatnina v vrednosti nad 7000 dinarjev.

* **Pozor pred falzifikati.** Tukajšnja policija je aretirala nekega moškega, ki je osumljen razpečevanja ponarejenih 50-litarskih kovancev, ki so se pojavili v zadnjem času v denarnem obloku v Mariboru.

ADVOKAT

KOCMUR CIRIL

se je PRESELIL iz Ormoža v MURSKO SOBOTO; (pisarna posluje v Cerkveni ulici šte. 13).

* **V Vuhredu** je tekla kri. V Vuhredu so popivali fantje. Okrog 2. ponoči so se pijani vračali proti domu. Spotoma sta B. V. in K. R. navaila z latami na Konrada Mravljaka in ga pričela tepsti. Mravljak je dobil močne poškodbe po glavi in telesu in se zdravi sedaj v bolnici, medtem ko zahteva raziskujejo orožniki.

* **Saharske novice.** Sahovska medmestna revanžna tekma Gradec-Maribor bo v nedeljo dne 19. t. m. v Gradcu. Mariborska reprezentanca se odpelje v dveh avtobusih ob 5.30 iz Maribora.

* **Smrtina kosa.** V Nekrepovi ulici 4 je umrla v 25. letu žena kolarskega mojstra Kristina Kalunder, v svoji bolnici pa je preminila v 71. letu svoji dobe. Proga davčnega uradnika Franja Kramerjeva. Žalujočim naše iskreno sožalje!

KINO

TEL. 21-24

MATICA

Na splošno željo samo še danes film velikega veselja in brigr mladosti

KLUB ZALJUBLJENIH DEKLET

Danielle Darrieux poznana iz nepozabljenih filmov »Mayerling« in »Taras Buljba«

TEL. 27-30

SLOGA

Danes poslednjič!

Veliki kriminalni film

ZA CENO ZIVLENJA

Carl Ludwig Diel, Kitty Jantzen, Theo Lingn

TEL. 22-21

UNION

Danes poslednjič!

Pustolovski film

KOZAK IN SLAVCEK

v glavnih vlogah: Svetislav Petrović in Jarmila Novotna.

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Iz Celja

* **Pospesena regulacija** Save je nujno potrebna. Gradbeno ministrstvo je sedaj končno odobrilo regulacijo Savinje v tretji etapi od Košnice do bližnje apnenika v Pečovniku pri Celju. Odobritev se je letos močno zavlekla, tako da je padel začetek del v tretji etapi v jesensko dobo, ko vreme in voda zadržujeta nemoteno napredovanje dela v tej etapi, ki se je pričelo v preteklem tednu v večjem obsegu. Delo mora biti dovršeno do marca prihodnjega leta. Ob močnem deževju, ki se je pričelo v petek in je trajalo do ponedeljka zjutraj, se je učinek dosedanjih regulacijskih del v prvi in drugi etapi pokazal v hitrejšem odtokanju vode. Pa tudi na pritokih Vogljanj, Sušnic in Koprivnic, ki so bili do roba polni vode, se je pokazalo, da ponuže zalezitev vode v teh potokih vsled vdelave iz Savinje, ker Savinja lažje odvalja vodno maso, ki se v Celju zlivajo v njo iz pritokov. Izgleda, da so bile velike ovire za odtok vode ravno pod Tremerjem, kjer so se pred leti začela regulacijska dela. Zato bi bilo nepravilno, če bi se bila regulacijska dela pričela takrat šele pri tremerkem železniškem mostu ali pa celo tik pred Celjem, kakor so prvotno namravali. Glavna ovira za odtok vode pa je tako zvani celjski ovinek, t. j. koleno Savinje pod Slarim gradom, ki ob izredno močnih nalivih še vedno lahko povzroči poplave. Zato je za Celje in celjsko kotlino izredno važna, da se regulacija Savinje pospeši v nadaljnjih etapah vsaj do promenadne brvi pri parku, kajti sedanje napredovanje regulacije po etapah je brez dvoma prapuščno. Potrebno bo čimprej najti sredstva v obliki posebnega posojila, s katerim bi bilo mogoče izvesti celotno regulacijo Savinje v kratkem času, kajti regulacija po etapah bi trajala še nekaj let. Po solidnosti, s katero se regulacija sedaj izvaja, lahko računamo, da se bo trpečnost izvršenih del raztezala na več desetletij, tako da bi bila koristi regulacije Savinje delžna tudi prihodnja generacija. Omenjeno posojilo naj bi bilo sklenjeno za daljšo dobo, to bi bilo pravično, ker bi bila tako pritegnjena k odplačevanju stroškov za regulacijo Savinje tudi prihodnja generacija.

Premijo Din 1.000.000 tudi tokrat (torej desetič!) je izžrebala pri nas kupljena srečka br. 76.627. Premijo Din 300.000 je izžrebala včeraj, takisto pri nas kupljena srečka br. 18.539.

Glavna kolektura državne razredne loterije

A. REIN in DRUG, Zagreb

Gajeva ul. 8, Ilica 15.

Strogo solidna postrežba!

Gospodarstvo

Pred novim uvoznim režimom za bombaž

Lani proti koncu leta je izšla znana uredba o odkupu domačega bombaža (od 17. oktobra 1936), ki ima namen povečati kulturo bombaža v naši državi. Uredba predvideva določitev odkupne cene za domači bombaž, ki je lahko za 50 odst. večja, kakor je znana povprečna cena bombaža (kakovosti »midling«) na newyorški borzi v prejšnjem letu. Obenem predvideva prisilni odkup domačega bombaža in uvedbo kontrolne takse pri uvozu bombaža in izdelkov iz bombaža.

Za letošnje leto je bila določena odkupna cena 17.50 din za kg očiščenega bombažnega vlakna. Ta odkupna cena je znatno večja nego so v prejšnjih letih dobivali pridelovalci za svoj bombaž. Ker je bila nova cena določena še v začetku leta, se je letos znatno povečala površina, zasajena z bombažem. Po podatkih kmetijskega ministrstva obsegajo letos kulture bombaža 8200 ha nasproti 1800 v lanskem letu. Kmetijsko ministstvo je razdelilo seme med kmetovalce, ki jim je obenem dalo navodila za gojitev bombažne rastline. Seveda pa bo tudi pri tej povečini domači pridelalek razmeroma majhen v primeri s potrebo naše tekstilne industrije. V kmetijskem ministstvu računajo, da bo v nekaj letih mogoče še bolj razširiti gojenje bombaža, vendar ni varljivo, da bi mogli zaenkrat kriti več nego do 10 odstotkov količine, ki jo potrebujejo na leto naše predilnice in tvornice vate, ker ostajajo le v nekaterih pridelih Južne Srbije terenski in klimatski pogoji za gojitev te rastline. V zvezi z uredbo o odkupu domačega bombaža je bil

ustanovljen tudi fond za pospeševanje gojitve bombaža, v katerega se steka kontrolna taksa 12 din od 100 kg, ki se pobira pri izvozu bombaža in izdelkov iz bombaža že od začetka leta. Fond je naložen pri Državni hipotekarni banki. Iz sredstev tega fonda se bodo izplačevale razlike med ceno domačega in tujega bombaža, razlike v prevoznih stroških, ostala sredstva se pa bodo porabila za organizacijo zadruge proizvajalcev bombaža. Iz Beograda poročajo, da je na breme tega fonda kmetijsko ministstvo že nabavilo 11 strojev za čiščenje bombaža, ki bodo dodeljeni zadrugam proizvajalcev bombaža v Južni Srbiji.

Glede uvoza bombaža se bo uredba prišla izvajati 15. oktobra t. l. Do tega dne bo uvoz bombaža še prost, kakor je bil doslej. V začetku oktobra bo v glavnem znano, kakšna bo količina letošnjega domačega pridelka bombaža v vardarski banovini, trgovsko ministstvo pa bo do 15. oktobra izvršilo razdelitev pridelane količine na uvoznike bombaža, to je predvsem na bombažne predilnice in tvornice vate. Uvozniki bombaža so dolžni prijaviti trgovskemu ministstvu količino bombaža, ki jo nameravajo uvoziti v prihodnjem letu. Po izvršeni dodelitvi bo dovoljeno bombaž uvažati samo na podlagi dovoljenj, ki jih bo izdalo trgovsko ministstvo onim uvoznikom, ki bodo od zadrug odkupili dodeljeno jim količino domačega bombaža. Ker bodo na posamezne uvoznike odpadle le manjše količine, je verjetno, da bodo ves pridelalek pokupili 2 ali 3 predilnice, katerim bodo uvozniki odstopili dodeljene jim kvote.

Ponovna slabost francoskega franka

Kmalu po drugi devalvaciji francoskega franka se je tečaj devize Pariz ustalil na višini 16,35 švicarskih frankov za 100 francoskih frankov o. n. 132 — 133 frankov za funt. Na tej višini se je evropski dolar in ni kazal večjih fluktuacij. Zadnje dni avgusta pa je začel frank polagoma popuščati. Do preteklega četrtega je v Curihu popustel na 16,22, v petek pa je nenadoma zdrknil navzdol na 15,40 in se je šele v soboto zopet opomogel na 15,40, včeraj pa na 15,53.

Kakšni so vzroki nove slabosti franka je težko presoditi. Zaradi nezaupanja francoskih kapitalistov sprito notranje političnega položaja je zadnje tedne prišlo zopet do selitve kapitala v inozemstvo, kar je izklovalo znatnejše povpraševanje po devizah. Nemir je nastal predvsem v zvezi z volilno borbo, ki se sedaj vrši v Franciji zaradi bližnjih volitev v departmane, ki bo 10. oktobra. Francoska levica, ki hoče po dobrem letu vladanja preiskniti svojo moč bas pri teh volitvah, je vrgla meč ljudstvo razna gesla, ki so mnoge ljudi prestrašila, tako da so pričeli prenašati svoj kapital v inozemstvo. Kakor vedno se je kmalu pridružila spekulacija in tako je moral prejšnji teden francoski intervencijski fond odlašati dnevno znatne količine deviz, da zaradi nazadovanja tečaja franka. V četrtek pa je intervencijski fond brez kakršnekoli napovedi prenehal z intervencijami. Kar je povzročilo, da je tečaj franka naglo zdrknil navzdol, tako da je v dveh tednih frank izgubil skoro 6% vrednosti. Šele v soboto

Gospodarske vesti

— Nova tranša 5% srednjeročnih obveznic za javna dela. Kakor je znano, je bilo dolejšaj za finansiranje velikih javnih del v okviru milijardnega kredita izdanih za 500 milijonov Din 5% srednjeročnih obveznic za javna dela, in sicer v 5 tranšah po 100 milijonov. Nedavno smo poročali, da bo to tudi obveznice za ostalih 500 milijonov plačane v naši državi, medtem ko je bilo prvotno zamišljeno, da se plaširajo inozemstvu. Za teh 500 milijonov bo finančno ministstvo izdalo zopet 5% srednjeročne obveznice, toda z amortizacijsko dobo 10 let, in sicer v štirih tranšah po 125 milijonov. V finančnem ministstvu vrše že priprave za novo misijo teh 5% srednjeročnih obveznic za minimalni znesek 125 milijonov Din, ki bo 15. oktobra. V enišlu sklepa ministrskega sveta od 21. avgusta bo zavod za tiskanje novčanov pri Narodni banki natisnil 1250 komadov obveznic po 100.000 Din serije »A« s kuponskimi polami, kjer bo natisnanih 20 polletnih kuponov. — Od denarnih sredstev, ki jih je finančno ministstvo dobilo s prvimi 5 emisijami, je na razpolago le še 5 milijonov, dočim je 495 milijonov Din že izplačanih. Ker se emisije vršijo po potrebi kakor napredujejo javna dela, sedaj še ni mogoče reči, če bo do konca leta izdana še kaka tranša obveznic.

— Českoslovaški hranilničarji v Sloveniji. Na povratku iz Zagreba, kjer so se udeležili II. kongresa samoupravnih hranilnic kraljevine Jugoslavije, je obiskala 45-članska delegacija vodenih českoslovaških hranilničarjev Slovenijo. V Ljubljani jim je Zveza jugoslovenskih hranilnic razkazala mesto, zlasti tudi najstarejšo slovensko hranilnico, t. j. Hranilnico dravske banovine, ustanovljeno l. 1820. Med potom so se gostje ustavili kratko v Kranju in Radovljici, na Bledu pa jim je predredila Zveza pozdravni večer, kjer sta goste pozdravila predsednik Mestne hranilnice ljubljanske dr. Kamušič in Zvezin predsednik rav. Pretnar, ki sta poudarjala važnost in potrebo sodelovanja slovenskih držav na gospodarskem polju. Ob tej priliki so bili iznešeni zanimivi predlogi za sodelovanje Čehov in Slovencev na turističnem polju. Zlasti se je ugotovilo, da bi se lahko obisk českoslovaških gostov močno dvignil, če bi dobivali českoslovaški imetniki jugoslovenskih državnih posojil dinarje, ki bi se smeli porabiti za turistične namene.

— Nevnočeni kuponi in dobitki Vojne škode. Vsako leto se dogaja, da se številni izžrebani dobitki Vojne škode ne vnočejo in na ta način zapadejo. Mnogi imetniki tega papirja pa tudi ne predložijo pravočas-

no kuponov zaradi izplačila dobitki. Kakor tudi kuponi zastarajo že v enem letu. Kupon št. 15, ki je zapadel v plačilo 1. avgusta lanskega leta, je bilo treba vnovčiti do 1. avgusta. Izkazalo se pa je, da je ostalo neizplačanih za 471.000 din kuponov. Ta znesek je pripadel invalidskemu fondu. Dne 1. septembra pa je zastaralo 28 dobitkov, izžrebranih 1. septembra lanskega leta, in sicer v znesku 187.000 din. Tudi ta znesek je pripadel invalidskemu fondu, ki je na ta način prejel skupaj 658.000 din.

— Švedi hočejo zgraditi tvornico celuloze v Jugoslaviji. Na svetovnem trgu celuloze je letos nastopila zelo ugodna konjunktura in so cene narasle za 100%. Tvornica celuloze v Drvarju, ki jo je naša država lani odkupila od Švicarjev, je po večletnem mirovanju zopet prišla v pogon in je prodala svojo svojo produkcijo že za prihodnje leto. Znatno povpraševanje po celulozi je posledica velike potrebe po surovini za produkcijo umetne svile in umetnega bombaža kakor tudi za proizvajanje eksplozivnih snovi v zvezi z oboroževanjem. Deloma pa se je v zapadno evropskih državah povečal tudi konzum papirja. Sedaj poročajo iz Beograda, da namerava švedska industrija celuloze v naši državi zgraditi novo tvornico celuloze. Kakor je znano ima švedska največje tvornice celuloze v Evropi in prodaja svoje izdelke tudi v državah okrog Sredozemskega morja. Ker so v naši državi dani vsi pogoji za razvoj te industrijske panoge, ker imamo na razpolago dovolj osnovne surovine lesa, smatrajo Švedi, da je boljše, da oni sami zgradijo tako industrijo, preden bodo prišli drugi. Zaenkrat pa obstojajo težkoče pri ustanovitvi te tvornice, ker zahtevajo Švedi od Narodne banke garancijo, da bo lahko dobiček podjetja iznešelj v inozemstvo brez vsakih težkoč. Narodna banka pa te garancije ne more dati.

— Težkoče pri izvozu azbestnega škrljeveca. Naš izvoz azbestnega škrljeveca, ki ga izdelujejo cementne tvornice v Dalmaciji, je zadnja leta hudo nazadovalo. V letu 1935 je znašal še 1.117.000 kvadratnih metrov, lani pa le še 698.000 kvadratnih metrov. Nazadovanje je deloma posledica sankcij in nastopa nemške in japonske konkurence. Največjo oviro pa predstavlja odločba Narodne banke, ki ne dovoljuje izvoza azbestnega škrljeveca v klinirskih državah, češ da se izdeluje tudi iz surovine (azbesta), ki jo moramo uvažati proti plačilu v davkah. Na ta način izgubljamo važna tržišča v klinirskih državah.

— Zateški hmeljski trg. Nemška sekcija žateškega hmeljarskega združenja poroča, da se je zadnje dni kupčijski promet nadalje povečal in je zanimanje tujih za srednjeverstno blago, ki je bilo prodano v znatnih količinah. Cene se gibljejo kakor doslej med 700 do 1050 Kč za 50 kg. Zadruga hmeljskih trgovcev pa poroča, da se je pretekli teden nadaljevalo nakupovanje predvsem za račun nemških in švicarskih pivovar in za izvoz v Ameriko. Tendence niso enotne. Za prvovrstno blago je cena čvrsta, lepo zeleno srednje blago pa se je celo podražilo za 50 Kč, medtem ko se je slabše blago nekoliko pocenilo. Okvir cen se je na ta način razširil in se gibljejo cene za prvovrstno blago med 950 — 1000 Kč, za lepo zeleno srednjeverstno blago med 775 do 900 Kč, za slabše blago pa med 650 do 725 Kč.

Borze

13. septembra

Na ljubljanski borzi so se avstrijski šilingi danes trgovali po 8,42, medtem ko je bilo za angleške funte povpraševanje po 298. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,41 (v Beogradu po 8,40), v angleških funtih po 238 in v grških bonih po 30,67. Nemški klinirski čeki stanejo v Ljubljani 12,83, v Beogradu 12,80 in v Zagrebu 12,7950, odnosno za 15. oktober 12,75 in za konec decembra 12,7250.

Na zagrebškem efektom tržišču se je Vojna škoda trgovala po 407, pozneje pa se je nudil denar po 407,50 (v Beogradu je bil promet po 408). Zaključki so bili samo še v 7% Blairovem posojilu po 84,50.

DEVIZE

Ljubljana, Amsterdam 2387,65 — 2402,25, Berlin 1740,03 — 1753,90, Bruselj 730,45 — 735,52, Curih 996,45 — 1003,52, London 214,26 — 216,31, Newyork 4307,25 — 4343,56, Pariz 154,57 — 156,01, Praga 151,43 — 152,54, Trst 227,44 — 230,52. Curih, Beograd 10, Pariz 15,53, London 21,5450, Newyork 435,3750, Bruselj 73,3250, Milan 22,90, Amsterdam 239,4750, Berlin 174,60, Dunaj 79,50, Stockholm 111,0750, Oslo 108,25, København 96,1750, Praga 15,20, Varšava 82,25, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 407,50—408, 4% agrarne 53,50—53,75, 4% severne agrarne 52—52,50, 6% begluške 76, den., 6% dalm. agrarne 75 den., 7% stabiliz. 86 den., 7% invest. 93 den., 7% Drž. hip. banka 100 den., 7% Blair 84,50—95, 8% Blair 93 den.; delnice: Narodna banka 7500 den., PAB 196—200, Trbovelj-

ska 274 bl., Gutmann 45—51, Sečerana Vel. Bečkerek 725 den., Sečerana Osijek 180—197, Osječka ljevaonica 200 bl., Dubrovačka 400 den., Oceania 275 den., Beograd. Vojna škoda 408—409 (408), za dec. 407—408, 4% agrarne 53,50 den., 4% severne agrarne 52,50 den., 6% begluške 77—77,50 (77,25), 6% dalm. agrarne 75,25 den. (75,50), 7% Drž. hip. banka 100,50 bl., 7% Blair 84,75—85,25, PAB 200 den.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 13. septembra. Začetni tečaj: pšenica: za sept. 103,50, za dec. 105,25, za maj 107,375; koruza: za sept. 103, za dec. 63,375.

+ Winnipeg, 13. septembra. Začetni tečaj: pšenica: za okt. 125,50, za dec. 122,50.

+ Novosadska blagovna borza (13. t. m.). Tendence negotova. — Pšenica (78/79 kg): baška 176 — 178; banatska 172 — 180; baška ladja Tisa 182 — 184; ladja Begej 181 — 183; sremska 77/78 kg 176 — 178; slavonska 77/78 kg 177 — 179. Kuruza: baška in sremska 93 — 94; banatska 91 — 92. Oves: baški, sremski in slavonski 110 — 112. Rž: baška 164 — 166. Ječmen: baški in sremski 63/64 kg 125 — 127,50. Moka: baška in sremska »0g« in »0gg« 272,50 — 282,50; »2« 252,50 — 262; »5« 232,50 — 242,50; »6« 212,50 — 222,50; »7« 172,50 — 182,50; »8« 125 — 130. Otrubi: baški, sremski in banatski v vrečah 88 — 93. Fižol: baški beli brez vreč 200 — 205.

Tudi tako

se mora živeti

Zajača, septembra. Slovenski rudarji v Srbiji se prisrčno zahvaljujejo Društvu Slovencev v Beogradu za prejete častnike. Rudarji v Zajači pri Loznici (drinska banovina) si pač iz

srca želimo postati naročniki slovenskih listov. Posebno pogrešamo dnevnikov iz Slovenije, ki bi nas dnevno poučevali o dogajanju v ožji domovini ter nam nudili sladko materinstvo. Toda zaradi preniklih zaslužkov si tega žal ne moremo privoščiti. Tu je treba sleherno paro izdati za najnujnejše življenjske potrebe. Rudar s šestčlansko družino, ki zasluži 30 din dnevno, prejme mesečno 850 din. Za stanovanje plača mesečno 150 din in to za stanovanje z eno samo sobo, brez kuhinje! Naša družina kuha skupno z gospodarjem, ki ima 10-člansko družino. V sobi imamo eno samo posteljo. Samo dva lahko spita v njej, pet članov naše družine pa mora spati na tleh. Mleka potrebujemo po polmili liter dnevno, kar iznaša 30 din mesečno. 100 din znašajo socialne davčnine. Če k temu še računamo za vsakega družinskega člana po 1 din kruha dnevno, potem nam povečte, kako naj se preživlja z ostankom vsa sedemčlanska družina? Kje je za obleko? Izmed listov nam je najcenejša »Domovina«, pa še to moramo naročiti po več družin skupaj.

Precej ugodne novice čitamo o naših rojakih v Franciji, na Nizozemskem in drugod. Ravno zadnjič, ko je »Domovina«, poročala o naših rudarjih na Francoskem, me je vprašalo 10-letno dekle, ki je to poročilo čitalo: »Mama, zakaj pa ni šel ata na Francosko, tam bi imel trisobno stanovanje, da nam ne bi bilo treba spati na podu in stradati kruha«. — Kaj more nati odgovoriti otroku na takšno vprašanje? Žalostno pa je, da uživajo naši rudarji daleč v tujih državah več sreče in več človeškega dostojanstva, kakor mi v svoji skupni domovini Jugoslaviji. Res skrajni čas je, da država oblastva pripravijo tuj kapital do večjega spoštovanja delovnih moči.

Rudarjeva žena.

Ob zaključku velesejma in novinarske razstave

V nedeljo zaključeni jesenski velesejem, ki je bil združen z novinarsko razstavo, je bil po številu že 41. prireditelj Ljubljanskega velesejma. Razstava je pokazala močno voljo naših gospodarstvenikov in kulturnega sveta, da prikazuje, kaj so ustvarili. Navzlic številnim specialnim razstavam pa je bil gospodarski značaj prireditve krepko poudarjen, kar dokazuje tudi razmeroma ugoden kupčijski uspeh, osebno v pohištveni in stanovanjski opremlitvi, strojih, radio aparatih, pečeh in najrazličnejših sezonskih predmetih. Razstavljalo je 431 tvrdk, od teh 193 inozemskih.

Glavno obeležje pa je dajala prireditelj razstava slovenskega novinarstva, priležna v proslavo 140 letnice Vodnikovih »Ljubljanskih Novic« in 30 letnice organizacije slovenskega poklicnega novinarstva. Obsegala je ta razstava v treh paviljonih pisane in tiskane novine s kulturno-historičnim pregledom, statistično obdelavo, poročevalstvo z najmodernejšimi pripomočki, lastno tiskarno z uredništvom, upravo in ekspeditom, ki je izdajala dnevni list »Ljubljanske Novice«. Drug oddelek je obsegal novine v podobni, zgodovino naše grafike in ilustracije od prvih začetkov preteklih stoletij pa do današnjega dne. Razstavljena je bila moderna grafika, fotografija, njena zgodovina in vsake vrste umetniške fotografije s prikazom reprodukcije tehnike. Radijska oddaja postaja je oddajala pete novine in pesmi, pravtako pa govorjene novine z dnevnim poročanjem. »K« paviljon pa je nudil žive slike s filmskimi žurnali in po učne filme o nastajanju novin. Največji uspeh, ki ga je ta razstava dosegla, je izjava svetovne avtoritete profesorja dr. Karla d'Estre, ki je dejal, da bo imela od razstave velike koristi tudi mednarodna znanost, predvsem pa bo povečala ta razstava ugled Slovencev pred zunanjim svetom.

Etnografsko-misijska razstava »Indija« je bila prva razstava v tako veliki razsežnosti in preglednosti, kar jih je bilo do sedaj prirejenih. Prikazala nam je nesebično delovanje naših misijonarjev v Indiji, obenem pa to dajno ogromno delo v narodopisnem in verskem oziru. Zveza gospodinj, ki išče vedno nova pota za izboljšanje položaja naših žen in mater, je pokazala v svoji letošnji razstavi »Materi za otroka« vse, kar more koristiti materi pri njenem težkem delu s posebnim oziranjem na prehrano, obleko, igranje in vzgojo otroka v predšolski dobi. V vseh svojih področjih je razstava tvorila lepo zaokroženo celoto in dosegla s številnim obiskom v oblini meri gotovo tudi svoj namen.

Klub ljubiteljev cvetja je razstavil najlepše poznoletno cvetje. Obenem so nastopili po daljšem presledku naši akvaristi s številnimi akvariji. Tudi ljubljanski ornitologi in metuljarji so nam z bogatimi gradivom pokazali svoje delo.

Jesenski velesejem je počastila s svojim obiskom 10. septembra Nj. Vel. kraljica Marija. Ogledala si je novinarsko, misijonsko, cvetlično in gospodinjstvo razstavo, o katerih se je nazivse pohvalno izrazila. Velesejem je obiskal tudi senator dr. Banjanin, med najodličnejše inozemske posetnike pa smemo šteti 60 člansko družbo glavnih predstavnikov evropskega tiska. Obiskalo je velesejem približno 95.000 oseb. Skoraj ni večjega kmečja Jugoslavije, odkoder ne bi bilo obiskovalcev. Zelo številni pa je bil obisk inozemcev, posebno iz Avstrije in Italije, ki jih je bilo več tisoč, nadalje iz Francije in Nemčije, Madžarske in ostalih evropskih držav.

Tekma jugoslovenskih harmonikarjev za prvenstvo v letu 1937 dne 12. septembra je bila dobro obiskana. Pokazala je lep napredek v igranju na našem narodnem instrumentu.

Prihodnji XVIII. ljubljanski mednarodni velesejem bo v začetku junija 1938.

Tekma harmonikarjev

V nedeljo je bila na velesejmu tradicionalna tekma harmonikarjev, ki se je pričela ob 9. u. zaključena pa je bila šele v mraku. Priglasenih je bilo 80 tekmovalcev vseh kategorij, tako da je bila tekma številna, pa tudi kvaliteto boljše kakor v preteklem letu. Poslušalci so se okrog tekmovalcev kar trli, saj je imel vsak tekmovalac za seboj svoje domače in se prijatelje in znanee — drujarje. Stroga komisija je prisodila naslednjim tekmovalcem mesta in nagrade:

1. Skupina: diatonična lažja: I. nagrada Zelenjak Jakob (nagrada zapestna ura), II. nagrada Prostor Edo (aktovka), III. nagrada Vrhovec Marija (nalivno pero), IV. nagrada Sorn Kristina (nalivno pero).

2. Skupina: diatonična težja: I. nagrada Semen Slavko (kitara), II. nagrada Pate Milan (aktovka), III. nagrada Stifter Ivan (nalivno pero).

3. Skupina: kromatična lažja: I. nagrada Menart Rado (zapestna ura), II. nagrada Vrečko Sonja (aktovka), III. nagrada Matičič Dušan (nalivno pero).

Madžarska skupina: I. nagrada Tausel Ivica (kitara), II. nagrada Stefančič Dragica (zapestna ura), Jeršinović Helena (aktovka).

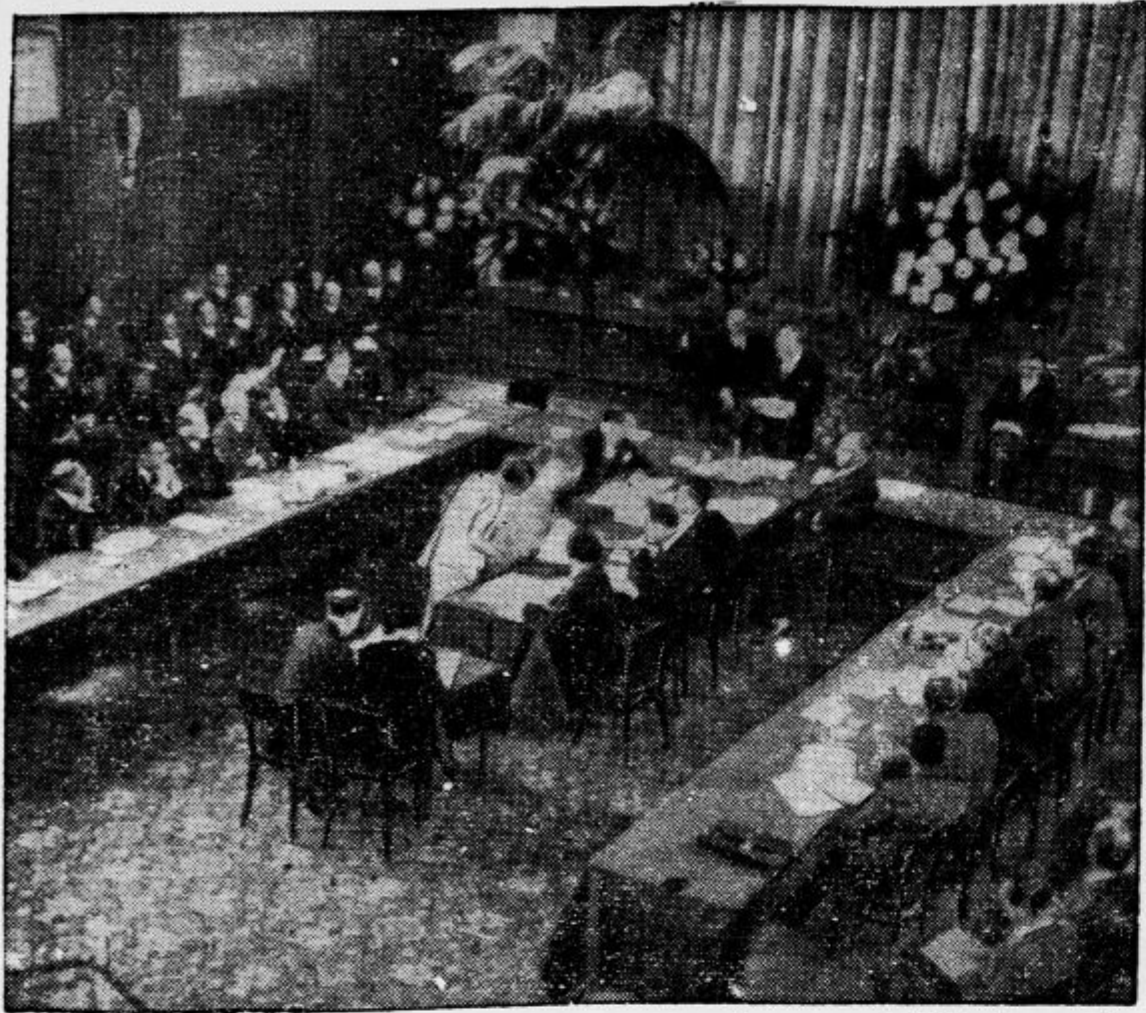
Se nagradi v diatonični: I. nagrada Kosec Pavel (zapestna ura), II. Perper Viktor (aktovka), III. nagrada Mavrič Andrej (nalivno pero).

Se nagradi v kromatični: I. nagrada Pillich Rudolf (aktovka), II. nagrada Stante Milan (nalivno pero).

Ansambli: I. nagrada Vlado in Srečo Golob (nagrada cigarete), II. nagrada Zacharias Ervin in Fakin Milka (cigarete).

Prvak v kromatični je Pillich Rudolf, ki je dobil prehodni pokal (že drugič). Ker se je javil za prvenstvo v diatonični harmoniki samo en tekmovalac, ki je zastopal za igralci nižjih skupin, ni prišel kot prvak v poštven darilo (srebrni pokal) ni bilo izročeno.

Konferenca v Nyonu

Pogled na otvoritveno zasedanje nyonske konference. Govori predsednik zborovanja, francoski zunanji minister Yvon Delbos

Mož, ki je okusil elektriko

Če ošine človeško telo tok, močan 2300 voltov...

Vprašanje, da-li je usmrtilen z elektriko res bolj človeška nego vsaka druga vrsta usmrtnice, tudi v Zedinjenih državah še ni rešeno. Na vsak način so tudi tam ljudje, ki se ne dajo prepričati, da pri tej smrti ni nobenih bolečin. Med te spada sedaj tudi inženir A. B. Rose.

Pred kratkimi je popravljal neki električni vod, ko so po nesreči vključili tok. Sila električnega udarca je vrgla inženirja na tla, kjer je ležal 15 minut brez zavesti oziroma neobno. Neki tovariš, ki je prišel mimo, ga je smatral za mrtvega, navzlic temu ga je poskusil oživiti. V bolnišnici, kamor so ponesrečenca takoj prepeljali, je tudi uspelo, da so ga spravili k zavesti. Zdravnikom je z grozo v obrazu pripo-

vedoval, kako se je zgodilo. »Občutil sem najhujše bolečine, ki si jih morete predstavljati,« je pripovedoval. »Umrli sem, bila je prava smrt, in umrl sem ob polni zavesti. Bil sem brez pomoči in se nisem mogel ganiti. Bilo je, kakor da mi je vse telo z železom okovano in kakor da bi mi poskušali zdrobiti vsako poedino kost in raztrgati vsako poedino kito. Istočasno mi je bilo, kakor da me zbadajo stotine milijonov žarečih igel. Končno je nastal pred mano ogromen, modrikast plamen in trpljenja je bilo konec.«

Tok, ki je veljal Rosea skoraj življenje, je znašal 2300 voltov. To je približno ista napetost, s katero usmrčajo zločince na električnem stolu.

Na lovu obstreljen

Bratu prezidenta francoske republike, Gabrielu Lebrunu, se je pripetila na lovu v Lorenu neprijetna reč. Obstrelil se je z lovskim nabojem na nogi in roki ter se hudo ranil.

Komplikacije z morilcem

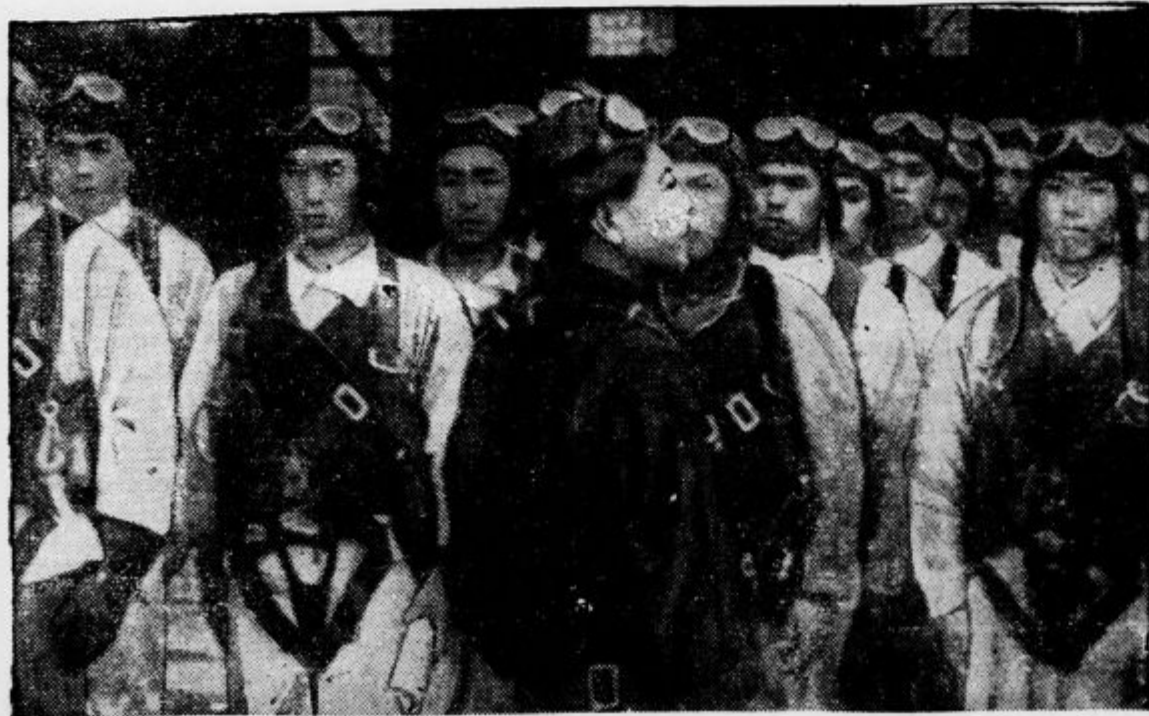
Nenavadna obsodba mladoletnega zločinca zaradi umora

Čudno zamotano in skoraj nepojmljivo nasprotujočo si so-ibo je izklesalo te dni v neki morilski razpravi sodišče v Vilni. V drugi instanci so obsodili 18-letnega mešarskega pomočnika W. Cerbovskega, ki so ga obtožili, da je v nekem spopadu v

Brioku zabodel orožniškega narednika Kendzjova. Sodba se je glasila na smrt na vešalih, ker je sodišče menilo, da šteje morilec že osemnajst let in to je spodnja starostna meja za smrtno obsodbo na Poljskem. Morilec rojstni dan pa ni točno znan.

Nasprotno pa je sodišče zavrnilo zahtevo po odškodnini v znesku 1 zlotu, ki so jo postavili umorjenčevi sorodniki. To zavrnitev je utemeljilo s tem, da je obtoženec — mladoleten in bi moral imeti skrbnika. Ker ga nima, mu v tej stvari ni mogoče soditi. Tako se je na smrt obsojeni mladoletni morilec vendarle »izmazal« kazni — enega zlota...

Priprave za zračni bombardement

Poveljnik japonskega letalskega krkela daje svojim letalcem navodila, kako naj se dvignejo v zrak in napadejo kitajske postojanke pri Sanghaju

Euwe proti Aljehinu

Dne 5. oktobra se prične revanšni dvo-boj za šahovsko svetovno prvenstvo med Aljehinom in njegovim zmagovalcem Euwejem. Vseh trideset partij, ki so jima določene, bosta odigrala na Holandskem. Oficialno se ta turnir na svečan način otvori 4. okt. v Haagu. Tam odigrata mojs-tri naslednji dan prvo partijo. Po programu bosta odigrala po osem partij v Haagu, Amsterdamu in Rotterdamu, šest partij pa v drugih holandskih mestih, in sicer v Lelidenu, Eindhovenu, Zwolleju, Groningonu, Haarlemu in Delftu. Turnirju bodo prisostvovali razni veliki mojstri šahovske deske.

Truplo na kolesu

V Versaillesu je neki prometni stražnik opazil kolesarja, ki je drevil v najhitrejšem diru po cesti navzdol. Čudno se mu je videlo, da se mu glava maje kakor brez moči. Policist je kolo na zadnje ustavil in je odnesel na videz spečega kolesarja v bližnjo lekarno. Tam so ugotovili, da je mož mrtev. Med vožnjo ga je bila zadela kap in njegovo truplo je na gladki cesti nadaljevalo vožnjo.

Demant za blagajno

V Idar-Obersteinu na Nemškem, ki je znan po svojih brusilnicah demantov, so v neki draguljarni našli velik demant, ki so ga pogrešali že trideset let. Ko je izginil, so menili, da ga je ukradel neki nameščeneec, pa tega zavoljo nedostajanja dokazov niso obsodili. Med tem je teden dni lastnik umrl in trgovino vodi njegov sin. Ko je dal te dni po tridesetih letih lokalni spet temeljito pospraviti, so našli demant med deskami za blagajno.

Spomenik maršalu Fochu

Ta mesec, in sicer 26., bodo odkrili v Franciji maršalu Fochu spomenik iz granita. Kip je delo kiparja Micheleta in arhitekta Magasa

Ljubezen v Rockefellerjevi hiši

Zaljubljena do ušes, je pobegnila ponoči z doma

Prebivalci Pete avenije v New Yorku imajo mnogo snovi za razgovor zavoljo ljubezenske afere, ki se je odigrala v hiši pred nedavnim umrlega velemlionarja Rockefellerja. Hči bogataševskega sina, miss Gladys Rockefeller, je v noči in megli izginila z doma. Odpotovala je v Baltimore,

Rooseveltova mati v Parizu

Francosko prestolnico in njeno svetovno razstavo si je zadnje dni ogledala tudi mati ameriškega prezidenta Roosevelta, mrs. Rooseveltova. Na sliki jo vidimo v pomenku z ministrom Chautempsom in organizatorjem pariške razstave komisarjem Labbéjem

Zopet se je ena oddala

Princesa Fedora Danska, nečakinja kralja Kristijana, se je te dni omožila z nemškim princem Kristijanom Schaumburg-Lippejem

V gorečem letalu

Pilotova prisotnost duha je rešila pet človeških življenj

Te dni se je primerila v Bratislavi letalska nesreča, ki bi bila kmalu zahtevala pet človeških življenj.

Letalo čsl. aerolinije, ki oskrbuje reden promet med Bratislavo in Prago, se je v soboto ob 7. uri zjutraj pripravilo k svojem običajnemu startu. Ob četrti na osmo uro je sedel na svoj motor šef pilot Selovsky, pomožni pilot ter radiotelegrafist ter dva potnika. Prvi je bil letalski major, drugi pa uradnik iz Bratislave.

Letalo se je z lahkoto dvignilo od tal in Fokkerjev stroj, ki je šel tri leta v obratu, je v začetku naglo potegnil letalo v višino. Ko pa je prišlo letalo 400 m nad zem-

ljo, so opazili mehaniki na letališču, da je iz stroja buhnil ogromen plamen. Prestrašeni so opozorili tovariše na to dejstvo. Vse je čakalo, da se bo aeroplan kakor bakla zrušil na zemljo.

Toda šefa-pilota, ki je vodil krmilo, ni zapustil pogum. Takoj je spregledal resnost položaja in videl, da bo sledila v najkrajšem času eksplozija bencinskega rezervoarja. Zato je zastavil vse sile, da bi letalo čim prej doseglo zemljo. Z glavo proti zemlji je naravnal krmilo aeroplana navzdol in v delcu sekunde je bil res že blizu tal. Ko je aeroplan še tekel po letališču sta potnika sunkovito odprla vrata letala in skočila iz aeroplana. Tudi radiotelegrafist in pomožni pilot sta se rešila z urnim skokom. Četvrti je sledil kot zadnji šef-pilot, ki so ga že bili ožgali plameni po obrazu. Na letališču so takoj prihiti z gasilnimi pripravami, toda požara niso mogli več pogasiti. Ogenj je uničil letalo do kraja. Sprčo rešitve potnikov in posadke pa je ta škoda vsekakor majhna.

Pri plavanju utonil

Direktor banke za mednarodna plačila Pierre Quesnay, zelo čistan in vpliven finančnik, je po nesreči utonil pri kopanju v nekem francoskem letovišču

A NEKDOTA

Neki poznavalec Daljnega Vzhoda se je zapletel v pogovor z dvema kitajskima študentoma. V tem pogovoru je navedel mož med drugim naslednji citat iz Konfucija: »Če prelivane krvi mrziš, tedaj moraš obžalovati celo prelito kri svojega sovražnega brata.« Eden izmed študentov je nato menil: »Veliki Konfucij je računal vsekako s smrtjo svojega sovražnika, da bi ga mogel obžalovati.« Drugi študent pa je dejal: »Velikemu Konfuciju je bila poleg drugih milosti dana še ta, da ni vse svoje življenje srečal nobenega Japoneca.«

VSAK DAN ENA

»Povej mi po pravici: ali si bila kaj huda, ko ti nisem včeraj v svojem avtomobilu ponudil sedenja?« (Judge)

Letalo za uničevanje bombnikov

Glasilo angleške zračne vojne sile »Royal Air Force Quarterly« govori o novi metodi za uničevanje velikih bombnikov.

Prej so veljala brza lovska letala, ki so letela skoraj dvakrat hitreje od težkih zračnih bojnih strojev, za najboljše orožje proti bombnikom. Med tem je postalo razmerje med brzino obeh vrst letal dosti neugodnejše. List pa predlaga, da bi zoper bombna letala gradili majhna, zelo lahka letala, ki bi ne imela nobenega orožja, temveč bi sama rabila za to, da bi uničevala sovražne težke aparate.

Napadalec v takšnem letalu bi imel možnost, da se pravočasno spusti s padalom na tla, preden bi tresčilo v bombnik. V vsakem primeru bi šlo tudi to malo letalo na kose. List pa pravi, da bi bila tudi takšna izguba še vedno opravičljiva, kajti izguba bombnika na nasprotni strani bi bila dosti večja. Mala napadalna letala bi izdelovali v seriji in poceni.

Kulturni pregled

Izповed mladega rodu likovnikov

V nedeljo dopoldne je bila v Japonskem paviljonu otvorjena prva razstava Kluba neodvisnih umetnikov. Pri tej priliki je imel akad. slikar Zoran Mušič kratek govor, ki pomeni programatično izpoved mlade generacije. Iz njegovih izjav izhajajo pomembne stvari:

Impresionizem, ki je v težnji po prostosti učinil konturo med predmeti, ki je proklamiral barvo, ritem, svetlobo in atmosfero za osnovne principe svoje šole ter impresijo in realizacijo njenega doživljanja kot svojo nalogo, je tudi v razvoju našega likovnega ustvarjanja bolj ali manj pravilno izpolnil svojo nalogo. Ekspresionizem pa je nastopil s tendenco, da prilagodi naravo notranjemu nastojanju umetnika samega. Če je šla pri impresionizmu linija do oblike k ideji, je šla pri ekspresionizmu od ideje k obliki. Obe struji sta presajeni — indirektno, iz druge roke — na naša tla in v njih se meša tuje in domače, pristno in banalno, vredno in ne vredno. Pri nas nimamo ne čistega impresionizma ne striktnega ekspresionizma, ker kot majhen narod nismo imeli svoje likovne tradicije, temveč smo bili odvisni od tujih šol, pri katerih pa se na žalost večkrat nismo učili, temveč smo jih samo posnemali. Še danes živimo v zablodi, da je likovna umetnost na Slovenskem od šubice dalje zakoreninjena v domači zemlji. Resnica je ta, da je to le slabotna sadika, presajena k nam iz romantičnih dunajskih časov.

Toliko oboževana slovenska kritičnost, sentimentalnost in bolehavost pogreša zdravja, ki ga nudi vsa naša zelena zemlja. Otvorili so našo zemljo v rožnati pajčolan, v vročino, ki jo oblačijo, obsejana je bila z lila lučjo in s spektralno barvno meglico je bila obdana, da je izgubila še tisto primarno vrednost in lepoto, ki jo ji je dal ljubi bog. Kadar se krivi bolešni izraz človeka v groteskno grimaso, takrat po navadi govorimo o simboliki in slovenskem ekspresionizmu. Trpečemu človeku pač ne bomo dodajali še grenkejšega izraza, ker mu ga žalostno življenje že samo sekla v obraz. Če obledimo proletarskega človeka v svetniško tugo, nismo s tem pobarvali niti njegove duše niti njegovega srca, pač pa smo z rafinirano gesto in klimatosko izmislicijsko prikrili vso trdoto borbe za obstanek.

Po premieri „Caričinah Amaconk“

Premiera predelanih Parmovih „Amaconk“ je za nami. Bila je dobro obiskana ter je žela mnogo odobravanja, kajti sodelujoči so se pošteno potrudili, da delu pomagajo do prodornega uspeha, kakršnega zaslužijo. Zasedba vlog seveda ni povsem posrečena in tudi marsikdo od igralcev in pevcev bi si bil gotovo želel drugačnega za poslenja v tej opereti. Toda ga. Balatkova se je morala ozirati na tiste moči, ki so ji bile na razpolago in sodelujoči so se z razumevanjem celoti v korist pošteno potrudili. Predvsem je treba omeniti štiri hkrati voditeljske amaconke: go. Ribičev, ki je pevsko prednjačila, go. Poličev, ki se vživja z neukročenim temperamentom in navdušenjem v svoje vloge ter sekundantke go. Kogejev in go. Smrkoljevo; vse pogumne, kadar gre za amaconske zadeve, vse le slabotne ženske nam pram moškimi osvajačem njih src. Te grofe, kneze, intendante in konce koncev — njih bodoče zakonske može so podali go. Gorski, Peček, Kolacio in Frelih. Nad vsemi pa vladala s svojimi spletkami kancelar Patimokin (g. Zupan), ki si pridobiva zaslug za državo z navideznimi vami, lažnimi paradami in goljufivimi deputacijami ter utemeljuje svoje dejanje in nehanje z geslom časa: »Kaj se vse danes ne dogaja na videz. Ne smemo prezreti izvršne pojave carice Katarine, ki si osebno ogleduje prošle Patimokinove vase. Njo je izobno zaigrala za Danilova, ki naj služi s svojo jaso izgovorjavo mnogim za vzor. Mnogoteri peštri, novi kostumi tako stisnjeni kot zbor in baleta (ki je bil prav mičen v vseh nastopih) so z lepim dekorom vred dali dobro našludirani predstavi pod glash, vodstvom g. Neffata še prav poseben blešč.

Vprizoritev predelanih „Amaconk“ je ro-

O slovenski folklori smo informirani samo s kopo velikonočnih razglednic. Vse resnično narodno blago pa leži zakopano in neraziskano tam, kjer se je rodilo. Nikdar ni bilo potrebe, da bi kdo pokazal živce naroda v vsej njegovi realnosti, pač pa ga kažejo vedno le v svatovskih kozih in z nasmejanimi lici, ki jih v resničnosti tako redko srečujemo. Nima večnega praznika slovenska zemlja, naša folklorja je sestavljena iz delovnih dni brez olepšave.

Kritika bi morala umetniku pomagati pri iskanju resnice. Živeti se mora vanj in dometi nastojanje, iz katerega izvira njegova dela. Naši kritiki pa manjka poglobljenost v spoznavanje bistva umetnosti same. Prepovršno se opredeljuje pojmi in sodbe. Manjka nam konstruktivne kritike. Večina tega, kar se piše, je samo analiza in fragmentiranje, ni pa sinteza in podživiljanje umetnikovega dela.

Nikakor se ne da reči, da so bili tuji vplivi kvarni za naš razvoj, dokler so služili kot šola, a mnogo so pokvarili, ko so postali sami sebi namen. Zlasti pa so bili takrat odveč, ko so prihajali k nam skozi čisto antisilarska posredstva tujih rok, preko severa, namesto naravnost od zapada, od koder izhaja vsa moderna umetnost. Zagovarjali bomo vsak vpliv, ki bo šola za pošteno delo, ki bo služil vzgonu in poglobitvi subjektivnega gledanja na realnost in za ustvarjanje pristnega in našega. Način našega dela ni prikrivanje resnice, pa tudi ne prednašanje naturalističnih oblik goli realnosti, temveč je intenzivno poglabljanje realnosti same s tem, da hočemo poduhovljati mrtvo snov in ji dati izraza mladostne sile in moči. Umetnik ne more delati izven perturbacij časa, v katerem živi. Vsi kulturni, socialni in duhovni vplivi se v njem zgostijo in prelivajo v notranji lik, ki ga izraža na platnu ali v glini. Zato je nemogoče, da bi živel ločeno od celotne vizije sveta in kozmosa, v katerem se izživlja. Samo za vprašanje gre, kako visoko se bo dvignil nad empirijo in zajeel širše dimenzije življenja, ki ga obdaja, kako se mu bo posrečilo, izveč se iz vsakdanjosti, kako bo znal poiskati intenzivnega, globljega doživljanja. V nas je novo gledanje na svet, novo stremiljenje, da se ta svet počaka v mladostnem občutju lepega in našega.

dila neizbežne komentarje, ali je bila predelava potrebna in jeli upravičena. Ne dvomim, da je starejši generaciji ta opereta v lepem spominu od takrat, ko so časi stivali pri nas drugačne zahteve na taka dela, ki so se takrat tudi presojala z drugačnimi merili. Prepričan sem, da bi marsikoga izmed starejših izvirnik danes razočaral. Kajti g. Balatka je prav spretno spravil današnji slagerski ritem v Parmovo glasbo, s prekomponiranjem obilnega melodičnega materiala pa se je kar v revijski opereti ni običajno) vendar približal opereti starejšega datuma, kar je libretu le v prid. Če se mi zdi instrumentacija deloma prebučna in mi uho zaželi recimo v uverturi, ki je obširen potpuri, po mestu, kjer bi se uho prijetno odpočilo ob intimnejših zvokih, je to končno moj osebni okus. Zato pa poslušajte n. pr. znani marš »Mladi vojaki«, ki uvaža tretje dejanje, kako krepko se razvija od skromnih Parmovih začetkov do strunne koračnice. Pa še mnogo drugih tujnih muzikalnih točk v sedanjem delu. Zato kar odkrito priznam, da mi je glasbena plat novih »Amaconk« ljubša od dejanja samega, ki se ne da odutiti bistvenemu razpletu dogodkov in izvirniku. Temu pa primanjkuje stopnjevanja v komiki! Z vpledom novih ličnosti je ga. Balatkova dosegla vsaj v tretjem dejanju mnogo situacijske komike, ki ne prizanaša niti Društvu narodov! Zato pa bi bil delu v prid manj dolgovozen razvoj dogodkov v prvem dejanju.

V primeri z nekaterimi operetami, ki smo jih čuli v poslednjih letih, so »Caričine Amaconke« solidno glasbeno delo, ki bo vsakomur nudilo z bogato glasbo in v sedanjih izvedbi ter inscenaciji obilo užitka in zabave. In posrečilo se bo morda, na ta način rešiti nekaj Parmove glasbe, ki pozabljenja pač ne zasluži! P. S.

Plodno delovanje SK Litije

SK Litija je med najbolj agilnimi litijskimi društvami. Zdi se, da se bliža jesen, je ustanovil tudi lastno dramsko sekcijo. Predljudski direktorja je dal našim sportnikom na razpolago dvorano na Stavbah. Gledališki odsek vodi priljubljeni društveni delavec g. Darko Brili. Otvoritevna predstava bo veseloigra »Zakonci stavkajo«.

Tudi na igrišču v Svarčevi hosti je vsak dan živahno. Dvakrat na teden pride trenirar znani ljubljanski nogometaš-trener g. Makovec Rud. član I. moštva SK Ljubljane. Naši nogometaši kažejo že viden napredek.

Na balkanskih igrah v Bučaresti je zastopena tudi SK Litija po svojem nadebudem članu g. Jančarju Stanetu, ki je tekel 42 km. Jančar je že večkrat sodeloval na maratonskih tekih in je tudi ta pot storil svojo dolžnost. (Plasiral se je na 9. mesto kot edini Jugoslovian, ki je vztrajal do konca. Op. ur.). Ravno zaradi njegovega vzgleda imamo pri nas že več novih dolgočprogašev.

Naši nogometaši so se na dan vmešitno odrezali na klubovnem sportnem dnevu. Juniorji SK Litije so zmagali pri dopoldanski tekmi nad trboveljskimi gosti s 5:1. Popoldan je bil pokalni turnir med SK Litijo proti Amaterju iz Trbovelj. Rezultat 4:3 za Litijo. Drugi spopad se je vršil med Svobodo in Slavijo, obema iz Ljubljane. Zmagala je Svoboda z visokim rezultatom 7:2. Finalna tekma med Svobodo in domačini je bila neodločena z 1:1. Litijci nogoletniki so v svoji šarmantnosti kljub neodločenemu rezultatu poklonili krasen pokal ljubljanskim gostom.

Mimo nogometnega turnirja je bil na programu tudi lahkotiletski spored. Sodelovali so tudi zunanji atleti. Večno prvih mest so zasedli člani SK Litije. Po končanem tekmovalstvu se je vršila v predljudski dvorani sportna zabava, v odmoru je razdelil naš sportni voditelj g. Drago

Jordan 86 diplom smagovalcem nedavno ga hahkotiletskega mitinga.

V poslednjem času so si naši sportniki nabavili spet nekaj novega inventarja. Uredili pa so si tudi prepotrebno društveno ročno lekarno, za katero je poudaril vsem našim društvom zelo naklonjeni apotekar g. Hinko Brili ves lekarniški material. SK Litija bo imela dovolj gradiva za občni zbor začetkom prihodnjega meseca. Bilanca bo pokazala, da so voditelji naših sportnikov pod marljivim vodstvom g. Toneta Jelnikarja med najbolj sposobnimi društvenimi organizatorji.

Posebnost v našem društvnem življenju bo družabni večer, ki ga pripravljajo sportniki za 2. oktobra. Bogat in pester spored, med drugim bosta nastopila iz ljubljanskega radija znana Jožek in Ježek bo gotovo zadovoljila vse.

SK Ljubljana. Danes ob 16 strogo obvezen trening ligne skupine. Juniorska skupina tj. igralci do 20-let, trenira v sredo in petek.

Prvi protest v državnem prvenstvu. Beograjska »Politika« piše, da se je uprava SK Jugoslavije v nedeljo zvečer brzojavno pritožila JNS zaradi verifikacije nedeljske tekme z BSKom, ki se je končala s 3:0 v njegovo korist. Jugoslavija utemeljuje svoj protest s tem, da je srednji krilec BSKa Stevočič podpisal pogodbo za dva francoska kluba in je bil torej do pred kratkim še profesionalni. Zaradi prijave za dva kluba ga je francoska nogometna zveza izključila iz obeh klubov in kaznovala z enoletnim suspendiranjem. Jugoslavija smatra, da Stevočič niti kot član francoske nogometne zveze, še manj pa kot diskvalificiran profesionalni nogometaš ni mogel nastopiti v državnem prvenstvu tekmi za katerikoli naš amaterski klub. — Zadeva s Stevočičem je vsekakor precej zagonetna in vredna temeljitega razčiščenja, toda prepričani smo obenem, da je BSK najbrže že v naprej pripravil vse za takšen napad in bo Jugoslavija le težko prodrla s svojim protestom. Naj se ta afeta zasuče tako ali tako, moralno prav ima gotovo Jugoslavija!

Lep pevski praznik v Litiji

Zlati jubilej „Lipe“ je bil praznovan v učinkovitem koncertom

Litija, 13. septembra.

Na zlati jubilej se je litijska »Lipa« prav pridno pripravila in znova utrdila svoj stari sloves med podeželskimi pevskimi društvami. Svoj praznik je združila s sedemdesetletnico svojega dolgoletnega pevovodje in skladatelja g. Petra Jerebe, še aktivnega občinskega tajnika občine velika Litija. Spored praznovanja jubileja je bil na zunaj zelo skromen, toda naznatraj prav prirčen. Brez kaklade na predvečer praznovanja, brez počaščenja spomina mrtvih na pokopališču in brez podokne kumil so se v nedeljo popoldne zbrali litijski pevci in njihovi številni prijatelji v prijetnih prostorih Sokolskega doma in slavili spomin živih in njihovih dela za pevsko izobrazbo naroda.

Pevska družina »Lipe« šteje dobrih in prožnih štirideset gl, ki so pod spretnim vodstvom g. Rojca, ravnatelja meščanske šole, zapeli na slavnostnem koncertu dve skladbi dovršeno in lepo. Sledil je nastop šmarnskega »Zvonca«, ta je našel v svojem pevovodji g. Kovarčiču dolednega kovača, ki zna iz svojih pevcev poiskati poslednjo trohlo glasu in jo viliti v celoto, ki poslušalce navduši. Škoda, da je bila izbira pesmi premalo kritična. Ne sodi vsaka stvar na koncertni odru. Kmetstvo pevsko društvo iz Smerberja pri Ljubljani je komaj ustvarjeno pevsko četica, ki je pa pod vodstvom svojega pevovodje g. Baloha nastopila tako častno in dovršeno, da je morala na splošno in neugnano zahtevati ponovitve: »Se davno mrači... Da, tako se poje in vzgaja pevsko društvo! Slovenski vokalni kvintet je imel tokrat v Litiji svoj dan. Pri koncertu je odpel tri pesnice, Jerebovi »Pisemec« in »Pelin-rož« ter Adamčičev »Zavrski fantje« tako dovršeno in prepričljivo, da ga občinstvo kar ni hotelo pustiti z odra. Moral je dodajati še in še in poslušalci bi pri njegovem petju vztrajali brez jedi in pijače ure in ure. Kvintetov odlični pevski glas gre danes po vsej domovini in napolni gotovo v vsakem kraju koncertno dvorano do zadnjega kotička.

Več pevskih zborov je zaradi slabega vremena v zadnjem trenutku odkrlo udeležbo. Prav pogrešali smo Trboveljčanov in Zagorjanov, ki so sicer redni obiskovalci litijskih prirediteljev. Tokrat pa jim bo Litija gotovo malo zamerila. Za zadnjo točko

slavnostnega koncerta so nastopili združeni moški zbori pod vodstvom g. Rojca in zapeli prav lepo Jerebovo »O krescu. Škoda, da ni moglo večkrat prirrediti na deželi takih množinskih nastopov, ki bi dvignili pevsko zavest prav visoko.

Seveda bi slavnost ne bila slavnost, če ne bi govorniki slavili i »Lipe« i jubilanta g. Jerebe za njune odlične zasluge. Hubadova pevška župa je obema čestitala po svojem predsedniku g. dr. Sviglju, ki je v dovršenem govoru očrtal obojni pomen in izrekel iskrene častitke obema. »Lipa« je prejela od župe lovorov venec, g. Jereb pa lep soplek nageljnove in knjižni poklon v obliki izdaje njegovih skladb. Močna deputacija »Glasbene Matice« je poklonila »Lipi« sliko svojega pevskega zbora, g. Jerebu pa soplek. V imenu šmarnskega »Zvonca« je jubilanta pozdravil in jima čestital g. Ferdo Tomazin, navdušen in idealni pevski oči svoje preljube dolinice, ki zna vedno pravo pogoditi. Za Smerberčane je izrekel čestitke njihov predsednik, ki more zaradi svojega iskrenega nastopa vedno računati, da ga bodo Litijani podprli, kadar bo treba.

Med številnimi gosti smo opazili sreskega načelnika g. dr. Gregorina z gospo, litijskega župana g. Hinka Lebingerja in druge, med katerimi omenjamo g. Starovška, ki je bil nekdanji sam navdušen pevec »Lipe« in pa ustanovitelja »Lipe«, njegova še danes svežega prvega tenorista g. Srečka Količka, ki je do nedavna še aktivno prepeval z »Lipo« pri vseh veseljih, rešnih in žalostnih prilikah. Morda je tudi on zaslužil kakršnokoli odliko ob redkem družabnem jubileju.

Slabo vreme ni moglo pokvariti slavnostnega razpoloženja številnega občinstva, ki se je polagoma razširilo šele proti jutru. To razpoloženje je izredno dvignil drugi sestavni del litijske »Lipe«, to je njegov odlični salonski orkester, ki šteje menda kar 16 moč in igra tako dovršeno, kakor se na deželi prav redko sliši. Pri orkestru sodeluje še danes g. Jereb, kar je živa pričeva njegovega trdnega zdravja in neomajnega navdušenja za podrobno prosvetno delo med narodom. To je zgled, ki naj bi vnel mladino in jo privedel med aktivne pevce in godbenike. Bil je lep praznik in »Lipe« ponovno častitamo. A. L.

Iz Julijske Krajine

Novo hranilnice v likvidaciji

V avgustu so bili v rimskem uradnem listu objavljeni odloki, s katerimi so oblasti odredile likvidacijo treh hranilnic in posojilnic v Istri ter jim imenovali likvidacijske komisarje in nadzorne odbore. Kakor je znano, je bilo lani vse kreditno gospodarstvo v Italiji postavljeno pod nadzorstvo države, odnosno rimske emisijske banke, katere guverner je dobil tudi zelo široka pooblastila za razpust, odzroma odreditve likvidacije vseh onih zavodov, ki po njegovi sodbi ne bi mogli izpolnjevati svojih obveznosti brez večje škode za obse narodno gospodarstvo. Po odreditvi guvernerja emisijske banke zavoda je bilo, na tak način ukinitih že več posojilnic in hranilnic tudi v Julijski krajini.

Omenjeni poslednji odloki so bili izdani za hranilnici in posojilnici v Kortah pri Izoli in v Ročnu ter za Kat. kmetko posojilnico v Rovinju. Pri zavodu v Kortah so bili imenovani za komisarja Ruggero Pozzar (Pozar), za člana nadzornega odbora pa Matej Moratto, Andrej Medoš in Matej Coronica, v Roču Lucian Massalin, odnosno Anton Quattrocchi, Franjo Cossi (Kosč) in Franjo Krulčič, v Rovinju pa Jostp Campani za komisarja in za nadzorni odbor Ivan Rainieri (Rajner), Jakob Rossi (Ružič) in Jakob Visković.

Kmetka hranilnica in posojilnica v Šmilhelu, ki jo je tako nesrečno vodil bivši trgovec Josip Biščak iz Narine, je v likvidaciji že od 15. maja letos. Njen likvidacijski komisar je tržaški fašistični pravkar dr. Tagliarero, v nadzornem odboru pa so bili doslej postojnski hotelir Albert Merlo, Ivan Romani (Roman) in Miroslav Strenar, ki je bil te dni odstavljen, za njegovega naslednika pa je bil imenovan postojnski notar dr. Viktor Miglioretti.

Drobne vesti

Novi grobovi. V Trstu je umrl za pljučnico kapetan trgovske mornarice Matej Bolč iz znane družine v Rojanu. Preminili so nadalje 28-letni Albert Bolčič, 78-letna Josipina Godina, 63-letna Katerina Sedmak — Stoka in 74-letni Franc Gerold.

V Gorici so policijski organi preteklo nedeljo aretirali 30-letnega Franceta Komeleja. Razlog aretacije še ni znan.

Na meji so karabinerji aretirali 22-letnega Karla Cermelja. Ob pričetku italijansko-abesinske vojne je zbežal iz države. Domožnje ga je sedaj privedlo nazaj. Cermelj se nahaja v gorških zaporih.

V tolimskih gorah so obmejali mlilniški aretirali Santa Colossetija in Marija Delpona iz Rude pri Vidmu, ki sta baje nameravala zbežati čez mejo.

Spomenik cesarja Maksimilijana, ki so ga že pred leti odstranili z glavnega trga v Krmnu, so sedaj za mal denar prodali gorški občinski upravi, ki ga je podarila goriskemu muzeju (Museo della Riedizione). Pod spomenik so postavili tale napis: »Spomenik Maksimilijana I — S krmniškega trga ga je odstranilo odrešenje. Tu ga boče fašistična in imperijalna Italija ohraniti kot vojno trojevo in zgodovinski spomenik«.

Zrtve granat. V Logu nad Kanalom sta našla 16-letni Leopold Samec in 18-letni France Stančič granato večjega kalibra. Ko sta jo poskusila razstaviti, je eksplodirala. Samec je bil ubit, njegov tovariš nevarno ranjen. V Sovodnjah je enako usoda doletela 24-letnega Ivana Cijana, ki ga je granata prav tako popolnoma raztrgala. Konstantina Trpina iz Vrtojbe, Ivana Uršiča od Sv. Duha na Banjski planoti in 14-letnega Josipa Legišo iz Mariborja so granate pri eksploziji le poškodovale.

Poveljniški soški divizije general Josip Telera je bil premeščen v Libijo, kjer bo poveljeval diviziji »Sabratie«.

V Trzinu bodo, kakor poročajo tržaški listi, blizu delavske kolonije v kratkem pričeli graditi veliko, moderno opremljeno vojašnico.

Občinska uprava v Rihemberku je te dni pri gorški mestni hranilnici najela posojilo v znesku 44.000 lir. Gorški pokrajinski svet je posojilo že odobril.

V Renčah je bil Josip Olivero imenovan za komisarja tamkajšnje krajevne fašistične organizacije. Razmere v tej edini so bile že nekaj časa neurejene in si je tudi dosedajni komisar Ruggero Malacrea zaman prizadeval, da bi v organizaciji napravil red.

V Trstu se je pretekli torkel smrtno ponesrečil 50 let stari zidar Marij Gabrijelič. S strehe nekje petnadestronne hiše je padel na dvorišče in se pri priči ubil.

Pri Sv. Križu nad Trstom se je pred dnevi smrtno ponesrečil 80-letni Ivan Tence. Starček je stopil tam preko železniške proge, naš ko je po njej pridrvel potniški vlak. Stroj ga je zagrabil in več metrov dalje vstran treščil v kamenje. Tence je nekaj

S P O R T

Pregled po prvem razredu

Dve prvenstveni nedelji ima za seboj naš prvi razred. V teh dveh tednih se je že nanizalo nekoliko dogodkov, da kaže o njih spregovoriti. Za te klube so najhujše točke prav tako važne kot za ligeške klube njihove. Z enako srditostjo gre borba za pike v našem prvem razredu kot v državnem prvenstvu za ligeške. In ambicije, čeprav potisnjene v skromnejše meje, v celoti prav nič ne zaostajajo za onimi, ki jih razodeva naš nogomet preko svojega predstavnika v ligi.

Zadnja nedelja je s svojim neprijetnim vremenom težko prizadela tudi prvorazredne klube. Od vsepovsod so prišla poročila, da je dež prireditve pokvaril. Slišijo se tudi apeli na LNP, naj bi ta zaradi zdravja igralcev preprečil tekme ob naliivih. Kakor da ne bi imel LNP drugega opravila, kot da se vsako nedeljo zjutraj, v najlepši obleki seveda, odpravi od igrišča do igrišča in pokroviteljsko razsoja o primernosti ali neprimernosti vremenskih prilik in neprilik. No, naj imajo tudi navčne svoje veselje.

O rezultatih nedeljskih tekem je bilo govora v naši ponedeljski številki. Klubi so se po teh in prejšnjih rezultatih že lepo razvrstili v treh tablicah treh skupin podsaveznega razreda. Ljubljanska skupina strumno odvija svoj spored, tudi v celjski skupini so se nekako na tekočem, čeprav ima večina klubov samo po eno tekmo. V mariborski skupini pa so že z dvema tekama v zaostanku, morda bo konec sezone, že v začetku zime, boljše vreme, ko bodo zamujeno nadoknadili!

Razvrstitev klubov bi bila do prihodnje nedelje taka:

Celjska skupina				
Celje	2	2	0	7:4
Amater	1	1	0	11:0
Olimp	1	0	0	3:4
Atletiki	1	0	1	1:3
Trbovlje	1	0	1	0:11

Ljubljanska skupina				
Hermes	2	2	0	4:2
Jadran	2	2	0	6:3
Kranj	2	1	0	3:1
Svoboda	2	1	0	6:3
Reka	2	1	0	3:3
Erastvo	2	0	2	3:5
Slovan	2	0	2	3:7
Mars	2	0	2	1:5

Mariborska skupina				
Železničar	2	2	0	8:2
Mura	1	1	0	3:2
Rapid	2	1	0	7:7
Maribor	2	0	2	5:9
Gradjanski SK	1	0	0	1:4
Čakovečki SK	—	—	—	—

Spored prihodnje nedelje je: Atletiki—Trbovlje, Amater—Olimp. — Reka—Hermes, Jadran—Slovan, Kranj—Erastvo, Svoboda—Mars. — Maribor—Gradjanski, Rapid—Mura, ČSK—Železničar. O. C.

Prvenstveno tabelo v ligi, ki smo jo objavili v ponedeljski številki »Jutra«, pa je treba na zadnjih šestih mestih popraviti takole:

5. Bask	3	1	0	2	2:3
6. Concordia	3	1	0	2	7:11
7. Slavija	3	1	0	2	3:5
8. in 9. Jugoslavija	3	1	0	2	2:4
Ljubljana	3	1	0	2	4:8
10. Jedinstvo	3	1	0	2	1:8

Smrtna nesreča trgovca z lesom

Maribor, 13. septembra.

Usodna nesreča se je pripetila lesnemu trgovcu Milošu Skačetu iz Sv. Lovrenca na Pohorju. Z motornim kolesom se je vozil proti Slovenjgradcu. Na banovinski cesti med Dravogradom in Slovenjgradcem je pri Sv. Jediti privozil nasproti voz, ki se je ob ostrm ovinku znašel pred njim. Skače je hotel voz obiti, pri tem pa je zavozil preveč na levo in zašel v kup gramoza ob robu ceste. Ker je vozil s precejšnjo brzino, ni mogel več obvladati kolesa in ga je vrgo v cestni jarek, kjer je oblašal ves v kriv. Nezvestnega in s hudimi poškodbami ga je voznik naložil na voz. Skačeja so prepeljali v slovenjgraško bolnišnico, kjer je navzlic vsem prizadevanjem zdravnikov podlegel. Zapustil je ženo in dva otroka. Njegova smrt je zbudila toplo sočutje z bridko prizadeto rodbino.

Šahisti gredo tekmoval v Trbovlje

Ljubljana, 13. septembra.

V nedeljo je imel v društvenem lokalu pri Lovsinu odbor Slovenske šahovske zveze svojo redno sejo, ki sta se je udeležila tudi predsednik in tajnik S. K. Trbovlje. Spored je bil osredotočen na zvezino prireditve dne 26. t. m. v Trbovljah, ki naj pokaže dokaz tesnega sodelovanja med Zvezo in klubi.

Ob priliki desetletnega obstoja trboveljskega šahovskega kluba je Zveza razpisala pokalni brzoturnir in v to svrha nabavila prehodni pokal, ki preide v trajno last onega kluba, ki si bo trikrat zapore-

doma ali petkrat v presledkih priboril pokal za eno leto. Vsak klub, ki se bo prijavil k turnirju, sme nastopiti na 8 deskah z 10 igralci, to je z 2 rezervami, tako da se igralci lahko izmenjajo. V poštev prihajajo za tisti klub verificirani igralci. Za nadaljnja tekmovalna določila kraj in področnost vsakoletni občni zbor članstva Zveze. Vsak klub naj prinese seboj 8 šahovnic in naj prispeva vsaj enega reditelja. Tempo turnirja bo: prvih 10 potez po 5", prav tako končnice po 20 minutah igre po 5", vmes pa po 10". V razsodišču je vodja turnirja, tajnik Zveze in oba reditelja prizadevali klubov. Potez pokalnega zmagovalca dobita nagrade oba kluba, ki si bosta priborila II. in III. mesto, klub, ki bo na IV. mestu, pa dobi od Zveze priznanje v obliki diplome.

SOKOL

Vaditeljski zbor Sokola Ljubljana — Šiška obvešča članstvo, namučaj in deco, da se prične od 12. t. m. redna telovadba v telovadnici našega doma o naslednjem urniku: Člani: torkel in četrtek od 20.15 do 21.30; moški: naraščaj torkel in četrtek od 19. do

